Է· ՏԱՐԻ 2039 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 23 ՍԱՀՄԻ 1383 - Հ. Տ. 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1890 - Ն. Տ. 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1890 - ՀԻՃՐ. 29 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ՂՐԿՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	ղրուշ	160
» »	Վեցամսեայ	»	80
» »	Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց	Տարեկան	»	260
» »	Վեցամսեայ	»	100
Օտար երկիրներու	տարեկան	ֆրանք	56
»	վեցամսեայ	»	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Ներկայ աշնան երեք ընդհանուր ընտրութիւնք կատարեցան պալքանեան թերակղզւոյն մէջ. Ի Սերպիա արդէն արմատական վարչութիւնը վճռական յաղթանակ մը տարաւ։ Պուլկարիոյ մէջ Նախարարական կուսակցութիւնն, անուանապէս արմատական, բայց հակառակորդ ռուսական միջամտութեանց, աւելի եւս վճռական յաղթանակ մը տարաւ ընտրութեանց առթիւ։ Այս երկու երկրաց մէջ ալ վարչութիւնք ճնշում ի գործ դրին ընտրողաց վրայ։ Այնու հանդերձ, թէ՛ Սերպիոյ և թէ Պուլկարիոյ հանրային զգացումն այս ընտրութեանց միջոցաւ ըստ բաւականին արտայայտեալ կը համարուի։ Ի Սերպիա կը կարծուի թէ Աւստրիա Սերպիոյ անկախութեան դէմ դիտումներ կը տածէ, ուստի Ռուսիոյ նպաստաւոր ձգտում մը կ'արտայայտուի, որով օրուան կառավարութիւնն եւս ռուսասէր կը նկատուի։ Պուլկարիոյ մէջ վտանգը Ռուսիոյ կողմէ կը համարուի, և սերպ վարչութեան ոգւոյն գլխովին ներհակ ոգւով վարչութիւն մը կը կառավարէ զՊուլկարիա։ Պ. Թրիքուփիի անկման պատճառք եւս քիչ շատ կը նմանին այն պատճառներու որով Ջոր. Կրուիչ ի Սերպիա և Պ. Ստամպուլով ի Պուլկարիա կը մնան իշխանութեան վրայ։

Յունաստանի մէջ չքաւոր դասն Եւրոպիոյ չքաւոր դասերուն ամենէն անսանձն է, կ'ըսէ իրազեկ թղթակից մը Թայմզի մէջ։ Սերպ և պուլկար գիւղացիք վերացական կերպիւ քաղաքականութեան համար փոյթ չեն ըներ, և կառավարական պաշտօնից անօրինութեան ներքեւ, ի նպաստ կառավարական ընտրելեաց կը քուէարկեն, յոյժ բացառիկ պարագայներէ զատ։ Իսկ ստորին դասու հելլէն ընտրողն հետաքրքիր քաղաքական գործիչ մ'է. անյագաբար կը կարդայ լրագիրները, կամ կարդալ կուտայ, իր քաղաքական կարծիքներն ամենայն շաղակրատութեամբ յայտնելով գիւղին սրճարանին մէջ, շատ անգամ ի վնաս իւր աշխարհիկ գործոց։ Ասոնցմէ շատեր կարդալ և գրել սովրելէն ետքը կ'արհամարհեն հողագործական աշխատանք, և կառավարական մանր պաշտօններու թեկնածու կը լինին, զօրեղապէս պաշտպանելով օրուան Նախարարութիւնը, մինչեւ որ՝ չկրնալով փափաքեալ պաշտօնին համնիլ՝ հակառակորդ կուսակցութեան ոյժ կուտան, անոր շնորհիւ իրենց բաղձանքն իրագործուած տեսնելու համար։ Վերջին ժամանակներս Հելլենայ արդէն դիւրագրգիռ բնաւորութիւնը մէկ ու կէս տարիէ ի վեր աւելի գրգռուած էր ազգային ծայրայեղ զգացմանց արտայայտութեամբք, որով Պ. Թրիքուփիի զգուշաւոր ընթացքն հաւանութիւն չգտաւ։

Աթէնքի մէջ ամրան սկիզբն Էքնէէ անուամբ չեզոք լրագիր մը սկսաւ հրատարակուիլ, որ հարկ կը համարէր Պ. Թրիքուփիի արտաքին աշխարհավարութեան դէմ գրել։ Նոյն միջոցին Պ. Ռալլի, որ ցայն վայր Պ. Տէլեանիի գլխաւոր աջակիցներէն մին էր, բաժնուեցաւ ի նմանէ, և կարծուեցաւ թէ ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ այսպիսի հերձուած մը ծագելով Պ. Թրիքուփիի Նախարարութեան դիրքը պիտի զօրանար։ Բայց գրգռեալ զգացմունք Նախարարականաց կարգին մէջ շատ մը դասալքութիւններ յառաջ բերին, այնպէս որ վերջերս Պ. Թրիքուփի ինքն եւս, իշխանութեան վրայ կարենալ մնալու համար, առ իւր ընտրողս խօսելով, ազգասիրական ծայրայեղ յայտարարութիւններ ըրաւ. բայց բանը բանէն անցած էր, եւ Պ. Տէլեանի յիշխանութիւն կոչուեցաւ։

Զկարծուի սակայն թէ Պ. Թրիքուփիի անկման միակ պատճառ զգացմանց բորբոքումն էր։ Արտաքին աշխարհավարութեան ընթացքէն զատ դժգոհութեան ուրիշ պատճառներ եւս տուած էր Պ. Թրիքուփի։ Ներքին վարչութիւնն այնքան գոհացուցիչ չէր, և իւր նախորդին՝ Պ. Տէլեանիի՝ արկածախնդիր քաղաքականութեան հետեւանօք Պ. Թրիքուփիի հաստատած նոր տուրքերը, թէեւ այն ժամանակ համակերպութեամբ ընդունեցան, բայց ետքէն դժգոհութիւն յառաջ բերին, ո՛րչափ եւս մեծ վստահութիւն արտայայտուէր Պ. Թրիքուփիի ելմտագիտական ձեռնհասութեան վրայ։ Յունաստանի մէջ չարագործութիւնք այնքան յաճախադէպ են որ շատ մը գաւառներու մէջ հանրային ապահովութիւնը ծանրապէս վտանգեալ է։ Անգլիոյ հետ կնքեալ մաքսային կարգադրութեամբ չամիչ արտադրող Յունաց գործին մեծ յաջողութիւն տուաւ Պ. Թրիքուփի, մանաւանդ Փաթրասի և շրջակայից ժողովրդեան. բայց այս շնորհիւ ստացած ժողովրդականութիւնն հաւասարակշիռ չէր իւր աւելցուցած տուրքերուն պատճառած դժգոհութեան։ Նոր փոխառութիւններ կնքելու բարեյօժարութիւնն եւս անհանդստութիւն կը պատճառէր, տոկոսեաց տարեկան վճարումներն աւելցնելով, և 90 միլիոն ֆր. ի վերջին փոխառութեան անյաջողութիւնն, որ մասամբ եւեթ ստորագրեցաւ, սաստիկ արտայայտութիւն պատճառեց։ Բանակն եւս գոհացուցիչ վիճակի մէջ չէ։ Նշանաւոր սպայ մ'ըսեր է Թայմզի թղթակցին թէ «Յունաստան բանակ չունի»։ Եւ երեք նոր զրահաւորք, որոց համար 30 միլիոն ֆրանքի չափ ծախք եղաւ, այնչափ լաւ շինուած չլինելով, կ'ըսուի թէ մի քանի ապահովագրական ընկերութիւնք չեն ուզած 30 միլիոն ֆր. ի ապահովագրել զանոնք։ Յունաստանի հանրային պարտուց արագընթաց աճումն եւս, որովհետեւ 400 միլիոն ֆրանքէ իբր 800 միլիոն ֆրանքի բարձրացած է Պ. Թրիքուփիի վարչութեան ներքեւ, քննադատութեան առատ նիւթ ընծայեց ընդդիմադիրներուն։

Պ. Տէլեանիի հիմնադիրն այնքան չափաւոր բանիւք խմբագրուած է որ կարծես նախկին ծայրայեղ ազգային զգացումներէն բոլորովին հրաժարած լինի։ Բանակը շարժուն վիճակի մէջ պիտի չդրուի, պատերազմական պատրաստութիւնք պիտի չլինին. զի Պ. Թրիքուփի բանակն այնպիսի վիճակի մը մէջ թողած է որ տարիներով Յունաստան բանակ ունիմ չի կրնար ըսել, Տրոց զեղչում պիտի չլինի, և հանրային պարտուց տոկոսն ամբողջովին պիտի վճարուի։ Այս վերջին կէտ ուշադրաւ է. զի ժամանակէ մ'ի վեր Պ. Տէլեանիի կուսակիցք ոմանք կ'առաջարկէին թէ Յունաստան իւր պահանջատէրաց պէտք է տայ տոկոսեաց 60 առ 100 ը միայն, մնացեալ մասին վճարումը լաւագոյն ժամանակներու թողլով։ Բայց Պ. Տէլեանի տրոց դրութեան հիմնական բարենորոգում մը պիտի ընէ, ուղղելով շատ մը անկանոնութիւններ և անհաւասարութիւններ. երկրագործ դասուն նպաստ մը պիտի ընէ՝ լուծի կենդանեաց վրայ տուրքը ջնջելով, և զեղչելով դուարաց տուրքն։ Օտար երկիրներէ բերուած դուարի վրայ տուրք պիտի դրուի։ Կը մնայ տեսնել թէ իւր չափազանց եռանդնոտ կուսակիցք միջոց պիտի տա՞ն Պ. Տէլեանիի՝ ներքին բարենորոգման խաղաղ աշխատութեանց պարապելու։ Արդէն իւր ամենէն նշանաւոր աջակիցներէ մին լքած է զինք՝ սուկ «հելլենական կուսակցութեան» մը գլուխ լինելով, որ այժմ 20 երեսփոխաններէ բաղկացեալ է։ Պ. Տէլեանի պիտի հարկադրէ զիջումներ ընել՝ այս կուսակցութեան աջակցութիւնը վայելելու համար։ Նոր նախարարապետը թէեւ կարող, պարկեշտ, պերճախօս և համակրելի կուսակցապետ, բայց զօրեղ, կտրուկ մարդ չէ, և կը վախցուի որ իւր տենդեկաններուն [illegible] չկարենայ հասկցնել։ Եւ եթէ Պ. Տէլեանի չկարենայ գոհացնել իւր կուսակիցներ և ընտրողներ, կը գուշակուի թէ շատ չանցած նորէն Պ. Թրիքուփիի յիշխանութիւն պիտի անցնի։

ՋՕՐ. ՔԱՓՐԻՎԻ ՅԻՏԱԼԻԱ

Պ. Քրիսփիի հետ Պ. Քափրիվիի տեսակցութիւնն յոյժ սիրալիր եղաւ։ Գերմանիոյ նոր վարչապետը նպաստաւոր տպաւորութիւն ըրաւ Իտալացւոց վրայ. որովհետեւ թէպէտ զինուորական և թէպէտ գերմանացի, բայց հեզահամբոյր և ընկերական մարդ մ'է։ Պ. Քափրիվի մի քանի անգամ երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Պ. Քրիսփիի հետ։ Ումպէրթօ թագաւորին հետ եւս, որ իւր ամենամեծ պատուանշանը տուաւ, Պ. Քափրիվի երկարօրէն խորհրդակցեցաւ, այնպէս որ տարակոյս չկայ թէ քաղաքական կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցելու գացած էր յԻտալիա։ Պ. Քրիսփիի հետ բաց կառքով պտոյտներն ալ Գերմանիոյ և Իտալիոյ նիզակակցութեան արտաքին ցոյցերէն մին եղան։ Ցաւ յայտնեց որ զբաղմունք թոյլ չեն տար իրեն աւելի երկար մնալ Իտալեան գեղեցիկ երկրին մէջ, բայց խոստացաւ ուրիշ այցելութիւն մը տալու Պ. Քրիսփի Նափոլիի մէջ։ Պ. Քափրիվի ցաւով լսեց թէ քաղաքական կուսակցութիւնք այնքան սաստիկ յարձակումներ կ'ընեն օրուան վարչութեան դէմ. Պ. Քրիսփի խնդալով պատասխանեց թէ հարաւային ժողովուրդք խիզախ և անհամբեր բնաւորութեան տէր են։

Պ. Քափրիվի Միլանի քաղաքապետին հետ քաղաքին հռչակելի շէնքերն աչքէ անցուցած պահուն, ըսաւ թէ առաջին անգամն է որ քաղաքային (ոչ-զինուորական) զգեստով դուրս կ'ելնէ։ Յաղթութեան կամարին առջեւ, քաղաքապետի օգնականն ըսաւ թէ այս յիշատակարանը կառուցած է դարուս ամենամեծ ռազմագէտը, Նափոլէոն Ա., բայց այժմ այն յիշատակարան «Խաղաղութեան ի պատիւ Յաղթութեան կամար» միայն կ'անուանի։ Այս անունը առաջուանէն աւելի սիրելի է, պատասխանեց Պ. Քափրիվի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Գերմանիոյ մէջ օրուան խնդիրն է Արքունեաց քարոզիչ պատուելի Սթէօքէր «հովուին» հրաժարումը։ Պատուելի Սթէօքէր համբաւաւոր էր իբրեւ Հրէից դէմ խօսող ամենէն պերճախօս քարոզիչը։ Պերլինի բողոքական մայր-եկեղեցին կը դառնացնէր իւր կծու դիտողութեամբք ընդդէմ Իսրայէլի ժողովրդեան։ Ծերունի Վիլհէլմ կայսր և Աւկուսթա կայսրուհւոյն օրով շատ մեծ յարգ կը վայելէր Արքունեաց մէջ, բայց երիտասարդ կայսեր օրով այնքան շնորհ չգտաւ, և շատ վշտացաւ տեսնելով թէ Վիլհէլմ Բ և իւր շնորհալի ամուսին մայր-եկեղեցին թողլով կը յաճախեն Երրորդութեան եկեղեցին, ուր կը քարոզէ Տրիանտէր հովիւն։ Այս օրերս լսելով թէ Արքունեաց աւագ քարոզչի պաշտօնին փոխանակ Տքթ. Բէօկէլ՝ իւր հակառակորդ Տրիանտէր կոչուած է, պատուելի Սթէօքէր հասկցաւ թէ իւր դեր վերջացած է, և հրաժարական մատոյց, որ անմիջապէս ընդունուեցաւ։ Հրէից նկատմամբ ներողամտութեան դասն այս կերպիւ յաղթանակ մը տարաւ, որ կը հրճուեցնէ Հրէայ լրագիրները։

ՏՔԹ. ՔՈԽԻ ԳԻՒՏԸ

Տքթ. Քոխ մեծաւ փութաջանութեամբ կ'աշխատի կարելի եղածին չափ մեծաքանակ պատուաստ պատրաստելու, դէմ դնելու համար անսահման խնդրանաց որք իրեն կ'ուղղուին ամեն կողմէ և ամեն երկրէ։ Իրեն ուղղեալ նամակներն այժմ կը բանան իւր օգնականք։ Այս նամակաց մէջ կան շատ սրտաշարժ աղերսներ երիտասարդ և համակրելի հիւանդներու կողմէ, որոց փրկութեան միակ յոյսը Տքթ. Քոխի գիւտն է, մայրեր կը գրեն առ Տքթ. Քոխ՝ իրենց զաւակն ստոյգ մահուընէ փրկել խնդրելով։ Այս նամակներ ցոյց չեն տրուիր Տքթ. Քոխի, որպէս զի չյուզուի և իւր միտք չշփոթի. զի անհրաժեշտ է իւր միտքն անփոփ պահել, մինչեւ որ իւր փորձառական քննութիւնք վերջանան։

ԶԱՐԵՒԻՉԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զարեւիչը դէպ յՀնդկաստան տանող ռուսական նաւախումբը նոյ. 7ին ճամբայ ելաւ Թրիէսթէէ։ Մի քանի օրէն Զարեւիչն Աթէնքէ յԵգիպտոս կ'ըսպասուի, ուր՝ ի Գահիրէ՝ Խտիվին եղբայր բրէնս Հիւսէյին փաշայի պալատը պիտի բնակի։ Խտիվական զբօսանաւն իւր տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուի Նեղոսն ի վեր պտոյտ մ'ընելու դէպ ի Ջրվէժները։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Որոշուած է որ առաջիկայ գարնան Ֆրանսական կարեւոր նաւախումբ մը Պալթիկ ծովն երթայ և մտնէ Նեւա գետին մէջ, այս կերպիւ համակրական ցոյց մ'ընելով Ռուսիոյ։ Միւս կողմէ, Ֆրանսական կառավարութիւնը, նոր հաւաստիք մ'եւս ընծայելով իւր ռուսասէր զգացմանց, որոշեց զՖրանսա Ռուսիոյ հետ կապել ընդծովեայ հեռագրաթելով մը, որ Քոփէնհակէ պիտի անցնի, մինչ արդէն հեռագրական յարաբերութիւնք գերմանական հողին վրայէն կ'անցնին, և պատերազմի ժամանակ կրնան խզուիլ, իսկ Դանիոյ հողէն անցնող գիծ մը ամեն ապահովութիւն կ'ընծայէ։

ՆԱՒԱՊԵՏ ԱՐՔԻԴՈՒՔԸ

Վիեննայի մէջ բուռն սրտայուզութիւն պատճառեցին Արքիդուքս Յովհան Սալվաթորի («Յովհան Օրթ») իւր նաւուն հետ ընկղմելուն վերաբերեալ լուրեր։ Տակաւին կը յուսացուի որ նպաստաւոր լուր մ'առնուի, բայց Համպուրկի նաւային իշխանութիւններէն առնուած պաշտօնական լուրեր տխուր երազութեան վրայ տարակոյս չեն թողուր։ Յովհան Օրթի նաւն եռակայմ երկաթեայ առագաստանաւ մ'էր, շատ տոկուն էր, և մէկ տարուան պաշար կը պարունակէր 30ի չափ նաւաստիներուն համար։

Այս առթիւ կը պատմուի թէ երիտասարդ Արքիդուքսն հասարակ քաղաքացւոյ հանգամանք ստանալէն ի վեր լռելեայն ամուսնացած էր Վիեննացի միջնակարգ օրիորդի մը հետ, զոր ի վաղուց կը սիրէր։ Ամուսնութիւնն ամենայն պարզութեամբ կատարուած էր գարնան ի Լոնտոն, և մանկամարդ կինն, իւր խիզախ ամուսնոյն ամեն վտանգաց և նեղութեանց հաղորդակից գտնուիլ փափաքելով, անոր հետ եւն ի հարաւային Ամերիկա գացած էր, և Լա Փլաթայէ անոր հետ նաւած էր [illegible] առագաստանաւ, որ Վալփարէզոյէ բորակ առնլով Հաւռ պիտի տանէր։ Այս ուղեւորութեան համար պէտք էր դառնալ Հոռնի հրուանդանէն, որ ծովու վրայ ամենէն վտանգաւոր վայրերէն մին է, մինչ Յովհան Օրթ այնքան փորձառու նաւապետ մը չէր։

Աւստրիոյ կայսերական գերդաստանին մէջ երիտասարդ և յուսալից [illegible] մ'եւս այս վաղաժամ [illegible] ընդհանուր ցաւ կը պատճառէ։ Կայսեր հրամանաւ տեղեկութիւն խնդրուեցաւ Համպուրկի նաւային գործակալութիւններէն և վերոյգրեալ ծանօթութիւնք ի պատասխանի հեռագրեցան։

ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆՔ Պ. ՍԹԷՆԼԻԻ ՊԱՐԹԼՈԹ ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԻՆ ԴԷՄ

Սպանեալ դժբախտ Պարթլոթ հազարապետին եղբօր՝ Պ. Ուոլթըր Պարթլոթի հրատարակութիւններէն զայրացեալ, Պ. Սթէնլի իւր սպառնացած յայտնութիւններն ըրաւ։ Ի Եամպույա թողած իւր վերջապահ գնդին հրամանը Պարթլոթ հազարապետի աբարքը պատմեց Թայմզին Նիւ Եորքի թղթակցին, որ Պ. Սթէնլիի խօսքերը բառ առ բառ գրելով և իրեն ստորագրել տալով հեռագրեց առ Թայմզ, որոյ երեք սիւնակները կը գրաւեն այս ծանրակշիռ ամբաստանութիւնք։

Պ. Սթէնլիի խօսքին նայելով, Պարթլոթ անգլիացի հազարապետը նմանը չտեսնուած անագորոյն մարդուն մէկն էր, որոյ առջեւ բոլոր բնիկներ շան պէս կը դողային։ Միշտ իւր ձեռքն ունէր հաստ բիր մ'՝ պողպատեայ սուր ծայրով, որով աջ և ահեակ կնայած կը զարնէր իւր ճամբուն վրայ գտած բնիկներու։ Կիները կը խածնէր։ Օր մը իւր կօշիկն կրունկի հարուածով զարկաւ մեռցուց իւր ծառայութեան մէջ գտնուող խափշիկ տղայն։ Ամեն օր մարդ մեռցնել կուտար իբրեւ պատիժ, և սպանութիւնն ալ ծայրայեղ անգթութեամբ ի գործ դնել կուտար։ Այսպիսի դէպքեր անշուշտ ընդհանուր վրէժխնդրութիւն պիտի պատճառէին, որուն ի վերջոյ զոհ գնաց Պարթլոթ։

Բայց Պարթլոթ մինակ չէր իբրեւ այս անգթութեանց հեղինակ։ Ուրիշ անգլիացի սպայ մը, Ճէյմսըն, որ ի Եամպույա մնաց նմանապէս, նոյնքան յանցապարտ էր։ Սթէնլի կը պատմէ թէ Ճէյմսըն օր մը իւր դրամով գնած խափշիկ մանկամարդ աղջիկը բնիկներուն յանձնեց որ իւր աչքին առջեւն ուտեն, որպէս զի ինք տեղւոյն վրայ մարդակերութեան տեսարանի մը լուսանկարն հանէր եւ գրչով ալ նկարագրէր։

Դիտելի պարագայ մ'է սակայն թէ Պ. Սթէնլի, որ իւր վերջապահն ի Եամպույա թողած էր, իւր պատմած բարբարոսութեանց ականատես չէ եղած, այլ ուրիշներէ լսելով կը պատմէ։ Այս կէտն ի վեր կը հանէ Թայմզ, խմբագրականաւ մը զայրոյթ յայտնելով Պ. Սթէնլիի պատմած քստմնելի բաներուն համար։ Թայմզ կը յայտարարէ թէ այս գայթակղական հրատարակութիւնք այսպէս չեն կրնար թողուիլ, թէ անհրաժեշտ է դատական հիմնաւոր քննութիւն մը, լուսաւորելու համար պատմութեան այս մութ էջն, որ քաղաքական աշխարհին մէջ ընդհանուր սարսուռ պիտի պատճառէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

Հանգուցեալ թատերգակ Էմիլ Օժիէի տեղ Ֆրանսական Ակադեմիան ընտրութիւն պիտի կատարէ դեկտ. 11ին։ Մի քանի ամիսներ յառաջ կատարուած ընտրութեան մէջ ո՛չ մէկ ընտրելի քուէից մեծամասնութիւն

—) 74 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՇՆԱՄԻՆ

Մէկ հատիկն ըլլալով իր մօրը որ կը պաշտէր զայն, որ զայն միշտ չփացուցած էր, յանկարծ մեկնած էր հայրենական տունէն, կռիւ մը վերջը յորում յանդգնած էր ձեռք վերցնել իր հօր վրայ որ իմաստուն յանդիմանութիւններ ըրած էր իրեն։ Հայրն երդուընցած էր վշտացեալ մօրը թէ ա՛լ իր անզգամ զաւկին երեսը պիտի չտեսնէր։ Իր ամուսնէն գաղտուկ, տիկին տը Սանզաք յաճախ ստակ կը ղրկէր դերակոմսին։

«Կը փութամ ամեն բան ըսելու քեզ այս թշուառականին վրայ, որովհետեւ արդէն շատ խօսեցայ անոր մասին։

«Օր մը, կամ մանաւանդ իրիկուն մը, Սանթինեիի մարգիզը, զոր կը ճանչնաս, եկաւ գրքերուս մէջէն հանեց զիս և իր տունը ճաշելու տարաւ իր բարեկամներէն երեք կամ չորսին հետ, ամենքն ալ նոյն զուարճատան անդամներ։ Գիտես թէ Բարիզի մէջ հարուստ մարդիկ ի՛նչպէս կ'ապրին. իրենց կեանքը քիչ մը շատ ընտանիքէ հեռու կ'անցնի։ Ճաշէն վերջը, այդ պարոններն իրենց զբօսատունն երթալու պատրաստուելով, ուզեցի բաժնուիլ իրենցմէ։ Բայց ստիպեցին զիս իրենց ընկերանալու։ Բարձրագոյն ազնուականութենէն քառասունի չափ անձերէ կը բաղկանար այդ ընկերութիւնը. ուստի մեծ զարմացում զգացի Սանզաքի դերակոմսն հոն տեսնելով։ Գրեթէ ամենքն ալ զիս կը ճանչնային և պէտք չունիմ ըսելու թէ բոլոր ձեռքերն ինձ երկնցան։

«Կը հաւատա՞ս։ Անլո՛ւր բան, ինձ եղած ընդունելութիւնը տեսնելով, Սանզաքի դերակոմսը ժտեցաւ իր ձեռքն ինձ երկնցնելով։ Զկրցայ ինքզինքս բռնել. ահռելի տժգունեցայ, ըսին ինձ, և գայրանալով ետ քաշուեցայ, որպէս թէ թունաւոր անասունի խայթուածքէն վախնայի։ [illegible] աւելի տեսան այս բանը, և իմ դէմքէս գուշակեցին այն զզուանքի զգացումը զոր այդ մարդն ինձ կ'ազդէր։ Ալ երեւակայէ թէ ինչ եղաւ հետեւանքը։ Ամենքը չորս կողմս պաշարեցին և խնդրեցին որ բացատրութիւն մը տամ ըրածիս։ Պատասխանեցի թէ այդ անկարելի էր, որովհետեւ խնդիրը չափազանց փափուկ էր։ Բայց հասկցած, գուշակած էին։ Դերակոմսը գնաց ելաւ։ Զբօսատունին նախագահն հրամայեց որ անմիջապէս դուրս ելնէ։ Հնազանդեցաւ։ Բայց գացած միջոցին, իր վայրագ աչերը, փայլակներով լցուած, վրէժխնդրութեան և ատելութեան նյութ մը նետեցին ինծ։ Լիւբիանի կոմսն, որ երկու ամիս առաջ ներկայացուցած էր զայն, ստիպուեցաւ ինքն ալ սրահէն դուրս ելնելու անոր հետ։

«Հետեւեալ օրը, առտուան ժամը իննին մօտերը, սպասաւորս ծանոյց ինծ Լիւբիանի կոմսին գալուստը. հազիւ թէ կը ճանչնայի զայն։ Բաւական զարմացայ, թէեւ ապահով էի թէ այս այցելութիւնը նախորդ գիշերուան գայթակղալից դէպքին արդիւնքն էր. մտայ իմ սրահս ուր մտցուցած էին Պ. տը Լիւբիանը։

—«Պարոն կոմս, ըսաւ ինծ, կուգամ խնդրել ձեզմէ որ ըսէք ինծ ինչ որ գիտէք Պ. տը Սանզաքին վրայ։

«—Պարոն տը Լիւբիան, պատասխանեցի, դուք երէկ գիշեր հոն էիք, երբ այնչափ անձեր հարցումներ ըրին ինծ, գիտէք թէ ինչ պատասխանեցի։ Երդում ըրած եմ լռութիւն պահելու, չեմ կրնար ձեզ բան մը ըսել։

—«Պարոն կոմս, ըսաւ, պէտք ունիմ անպատճառ գիտնալու թէ ինչ յանցանք կրնայ ունենալ Սանզաքի դերակոմսը, կը պաղատիմ որ խօսիք։ Օ՜հ, շարունակեց մեծ յուզմամբ, պիտի չվարանիք երբ իմանաք թէ Պ. տը Սանզաք աղջիկս ամուսնութեան կը խնդրէ։

—«Օրիորդ տը Լիւբիանին հետ ամուսնանա՞լ կուզէ, աղաղակեցի։

—«Այո։ Իր ձեռքը խնդրեց ինձմէ. ես հաւանեցայ. և աղջիկս կը սիրէ զայն։

«Զկրցայ սարսուռ մը զսպել և տրտմութեամբ գլուխս ծռեցի։

—«Չէ՞ք խօսիր, պարոն կոմս, հարցուց ինձ անձկալի ձայնով մը։

—«Ա՜հ, զիս տագնապալից կացութեան մը մէջ կը դնէք, ըսի. կը հասկնամ, այո՛, կը հասկնամ, կը գուշակեմ, թէ ինչ կը զգաք։ Սակայն չեմ կրնար ըսել ձեզ։

—«Աւա՜ղ, պատասխանեց ձեռքս բռնելով, ձեր լռութեան պերճախօսութիւնը կը թափանցէ զիս։»

«Վայրկեան մը կեցաւ և յետոյ հաստատ ձայնով մը ըսաւ.

—«Բառ մը միայն, պարոն կոմս, բառ մը միայն. արատ մը կա՞յ իր պատւոյն։

—«Այո, պատասխանեցի։

—«Շնորհակալ եմ, այսչափը կը բաւէ։»

«Եւ խեղճ հայրը բաժնուեցաւ ինձմէ, աչքը արցունքով լցուած, —Թշուա՛ռ աղջիկս, թշուա՛ռ աղջիկս, —մրմնջելով։

«Աւելորդ է ըսել, այնպէս չէ՞, թէ այս ամուսնութիւնը խզուեցաւ։

«Այս բանը կը պատահէր Եւլէն տը Նուառմօնն ինծ կին առնելու անմտութիւնը գործելէս երեք ամիս առաջ։ Պ. տը Սանզաքի հայրը մեռած էր առանց իր որդին տեսնելու, բայց ազուոր ժառանգութիւն մը թողլով անոր, քառասուն յիսուն հազար ոսկի եկամուտ։ Տարի մը առաջ տիկին տը Սանզաք մեռած էր սրտին ցաւէն։

«Ահաւասիկ, սիրելիդ իմ Կլեմօ, ինչպէ՛ս եւ ինչո՛ւ համար Սանզաքի դերակոմսն իմ անհաշտ թշնամիս եղաւ։ Հիմա գիտես իր ատելութեան պատճառներն և թէ ինչպէս իր վրէժը լուծեց։

Դ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ

Լաւէռի կոմսն իր պատմութեան այս վերջին մասն աւարտելէ վերջը, երկայն ու խորին լռութիւն մը տիրեց։

Պ. Վան Օսէն, գլուխը կուրծքին վրայ հակած, ծանր խոկման մը մէջ թաղուած էր։

—Այո, ըսաւ վերջապէս, մինչդեռ ուրիշ մէկը պիտի զգածուէր քու բարութենէդ և յաւիտենական երախտագիտութիւն մը պիտի ունենար քեզ, Սանզաքի դերակոմսն իր սրտին մէջ միակ զգացում մը գտեր է, ատելութի՛ւն։ Եւ թշուառականն իր վրէժը լուծելու համար, հալածեր է զքեզ եւ սրտիդ վիրաւորեր։ Շատ վաղ ըլլալով ուղղակի քեզ վնասելու, կինդ իրեն զոհ ընտրեր է։ Այո՛, Բօլ, հէք Լաւէռի կոմսուհին այն զոհն է զոր այս թշուառականին ատելութիւնը անգթօրէն խողխողեր է։ Անոր անձնասպանութեան եղեր է կինդ. բայց ո՞վ գիտէ ի՞նչ է պատահած։ Բօլ, կոմսուհին թերեւս քու կարծածիդ չափ յանցաւոր չէ։

—Կլեմօ, կ'աղաչեմ, մի՛ խօսիր սա կնոջ վրայ։

—Կը լռեմ։ Արդէն հիմայ պատճառ մը չունիմ զայն պաշտպանելով քեզ տհաճոյ ըլլալու։ Շատ բաներ ունիմ քեզ ըսելու բարեկամս, լսէ՛, ծանր բաներ. կ'ուզեմ ամբողջովին յայտնել քեզ ինչ որ սրտիս վրայ կը ճնշէ։ Պէտք է գիտնաս թէ ինչ մտածեցի քեզ մտիկ ըրած ատենս, եւ թէ ինչ տպաւորութիւններ խօսքերդ իմ վրաս թողուցին։

—Լաւ, խօսէ՛, մտիկ կ'ընեմ, ըսաւ կոմսն սկսելով մտահոգութիւն զգալ։

—Հոս չեմ կրնար խօսիլ, պատասխանեց Հոլանտացին ոտքի ելնելով, պէտք չէ որ քենէ ուրիշ մէկը լսէ ըսելիքս։

Կոմսն ալ ոտքի ելաւ։

—Եկուր, ըսաւ Պ. Վան Օսէն, կոմսին թեւը մտնելով, տունէն հեռանանք։

Ծառուղիներէն մէկուն մէջ մտան եւ պարտէզին խորը այծտերեւուկներու շուքին տակ գնացին նստան։ Գրեթէ անմիջապէս Պ. Վան Օսէն սկսաւ խօսիլ։

—Սիրելիդ իմ Բօլ, ըսաւ, ամենամեծ ուշադրութեամբ քեզ մտիկ ըրի, և տեսար թէ որչափ քու պատմութիւնդ զիս շահագրգռեց և յուզեց։ Ինձ կը թուի այս վայրկենիս թէ ես ալ մասն ունեցայ քու վիշտերէդ, քու տխրութիւններէդ, քու վախերէդ, քու անձկութիւններէդ, քու ցաւերէդ, թէ քեզ հետ տառապեցայ։ Եթէ նմանօրինակ դժբաղդութիւն մը իմ գլուխս եկած ըլլար, քու զգացած տանջանքիդ պէս պիտի ըլլար իմ տանջանքս ալ, որովհետեւ երկուքս ալ գրեթէ միեւնոյն զգացումներն ունինք մեր սրտին մէջ։ Հիմա, ինքնիրենս կը հարցնեմ» թէ որ իր տեղն ըլլայի, ի՞նչ պիտի ընէի։ Չեմ գիտեր։ Եւ սակայն, սիրելիդ իմ Բօլ, ապահով եմ որ քենէ տարբեր կերպով պիտի վարուէի։ Կը հաւատաս, այնպէս չէ՞, բարեկամութեանս անկեղծութեանը։

—Այո, անշուշտ։

(Շարունակելի)

ընդունած էր։ Այն ժամանակի 13 ընտրելիներէն 10ը կը մնան ընտրելի, և կը ծանուցուի թէ Նախարարապետ և պատերազմական Նախարար Պ. տը Ֆրէսինէ եւս փափաքող է ընտրուիլ։ Ֆրանսայի պետական մարդիկ միշտ փափաքած են աթոռ ունենալ Քառասուն յանմահից չորսին մէջ, և Նափոլէոն Գ. կը յուսար իւր «Կենսագրութիւն Կեսարի» կոչուած հեղինակութեան շնորհիւ աթոռ մը ձեռք ձգել, բայց կարելի չեղաւ։ Այլ ինչպէս վեհապետ մը, Նախարարապետ մ'ալ չի կրնար ընտրութեան ներկայանալ երբ բացարձակ վստահութիւն չկայ ընտրուելու։ Եւ Պ. տը Ֆրէսինէի համար այնպիսի վստահութիւն չկայ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՎԵՐՋԸ 2,000 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Միացեալ Նահանգաց Լանքասթըրի գաւառին մէջ Ջօն Քաուֆման անուն սուտ մարգարէ մը ելեր է, որ կ'ըսէ թէ ինչպէս ջրհեղեղն աշխարհի ստեղծումէն 2,000 տարի ետքը տեղի ունեցաւ, աշխարհի վերջն ալ Քրիստոսի 2,000 թուականին տեղի պիտի ունենայ, յորժամ հողագունդս պիտի անհետանայ հրոյ և ծծումբի մրրկի մը մէջ։ Ուստի, հաւատացեալներն յապաշխարութիւն և ի հոգեւոր պատրաստութիւն կը յորդորէ։ Այն գաւառին մէջ այս գուշակութիւնք բուռն սրտայուզութիւն կը պատճառեն։ Քրիստոսի 1,000 թուականին ընդհանուր համոզում կար թէ աշխարհի վերջն եկած էր, ուստի բովանդակ քրիստոնեայ աշխարհին մէջ նմանը չտեսնուած ահուդող տիրեց այն թուականին, ի սկզբան ԺԱ. դարուն։ 2,000 թուականին ալ այնպէս պիտի լինի՞։—Այս հարցումն ընելու համար, ենթադրելու է թէ 1,000 տարիէ ի վեր մարդկութիւնը բնաւ չէ յառաջդիմած։

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պուլկար եպիսկոպոսաց և Ֆերտինանտ իշխանին միջեւ յարաբերութիւնք շատ լաւ են։ Ինչպէս հեռագիրք հաղորդեցին երէկ և թուրք լրագիրք հրատարակած են այսօր, իշխանին և Սինոդի անդամ պուլկար եպիսկոպոսաց միջեւ սիրալիր խօսքեր փոխանակեցան պաշտօնական ընդունելութեան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ իշխանական պալատան մէջ, ի ներկայութեան Պ. Սթամպուլովի։

Սինոդին Նախագահ Գեր. Գրիգորիոս ըսաւ իշխանին. «Ս. Սինոդն, որ պուլկարական օրթոտոքս Ս. Եկեղեցւոյ բարւոյն համար աշխատելու երկնային պաշտօնն ունի, իւր աշխատութեանց սկսելով պարտականութիւն կը համարի ներկայանալ և իւր յարգանքն ու բարեմաղթութիւնները մատուցանել Ձեր Բարձրապատուութեան։ Սինոդը կը յուսայ թէ Բարձր. Իշխանն և իւր կառավարութիւն պիտի աջակցին իրեն՝ մեր Եկեղեցւոյ վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներ կարգադրելու, որք տարիներէ հետէ առկախ կը մնան։ Սինոդն այս յուսով կ'աղօթէ վասն բարօրութեան և արեւշատութեան Ձեր Բարձրապատուութեան։»

Իշխանն ըսաւ. «Գոհութեամբ կը տեսնենք Ս. Սինոդի անդամները մեր մայրաքաղաքին մէջ հաւաքուած՝ պուլկարական օրթոտոքս Ս. Եկեղեցւոյ օրինաց պահպանման և կատարելագործման համար աշխատելու։ Մեք միշտ սիրայօժար տրամադրութիւն ցուցած ենք մեր ազգային Եկեղեցւոյ գործոց բարւոք ուղղութեան, և այս նպատակաւ մեր կառավարութեան հետ մեր ձեռքէն եկածը պիտի ընենք միշտ։ Ցանուն Ս. Սինոդի ձեր մեծարանքն ու բարեմաղթութիւնքը լսելով խորապէս զգածուած ենք։ Այս բանն հաւաստիք կը համարինք թէ պուլկարական Եկեղեցւոյ Ս. Հարք պիտի աջակցին մեր ամենօրեայ ճգանց ի բարեկեցութիւն և յառաջդիմութիւն մեր սիրեցեալ ժողովրդեան։»

ԱԶԳԱՅԻ՛Ն ԼՈՒՐԵՐ

Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ կողմէ կարգեալ յանձնաժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան և զբաղեցաւ առանձնաշնորհմանց խնդրոյն առթիւ Բ. Դրան կողմէ եկած պաշտօնագրոյն տրուելիք պատասխանին պատրաստութեամբը։

Յանձնաժողովն որոշեց յառաջիկայ հինգշաբթի օր վերստին ի նիստ գումարելով, այդ պատասխանագրոյ վերջին ընթերցումը կատարել։

Յանձնաժողովոյ անդամներէն ներկայ էին Ամեն. Խրիմեան Սրբազան, Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեան, Գեր. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Սրունձանեանց, Գեր. Ներսէս Ծ. վարդապետ Արսլանեան, Արժ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Արշարունի և Արժ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մկրեան։

Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նարպէյ բացակայ էր։

* * *

Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտի, որ երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ կոչուած էր, եկաւ և յանձնաժողովին հաղորդեց Ն. Բարձրութեան ինչ ինչ հրամանները։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Մեծ. Միհրան էֆէնտի Սէթեանի։

Թոփքաբուի առժամեայ Թաղական խորհուրդն, որ հրաժարած էր և Խորհուրդն ալ իւր անցեալ նստին մէջ որոշած էր հրաւիրել որպէս զի շարունակէ, վերստանձնած բլլալով իւր պաշտօնն և իւր դիւանի կազմութիւնը տեղեկագրած, որոշուեցաւ արձանագրել։

Դընալը կղզւոյ Արժ. քահանային և Մեծ. Սենեքերիմ էֆէնտի Մանուկեան տեղեկագրած էին թէ տեղւոյն Թաղական խորհրդոյ անդամք խմբովին հրաժարած բլլալով, պատուաւոր ազգայիններէ բաղկացեալ առժամեայ Թաղական խորհուրդ մը կազմուած է։ Արդ. Խորհուրդն որոշեց արտօնել նորընտիր առժամեայ Թաղական խորհրդոյ պաշտօնը։

Խորհուրդը վաւերացուց Գատըգիւղի եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցն և անոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ Թաղային, կտակային ու հաշուական այլ եւայլ խնդիրներով։

ԾԱՂԻԿ ՄԱՆԿԱՆՑ

Հակառակ մեր այնքան զոհողութեանց և աշխատութեանց, թէեւ և որոշած էինք շարունակել մեր հանդէսն, բայց հետզհետէ բաժանորդաց նուազութեան և անտարբերութեան այլ եւս տոկալ անհնար լինելով, այսօրուընէ սկսեալ իսպառ կը դադրեցնենք Ծաղիկ Մանկանց հանդէսի հրատարակութիւնը։

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

1890 Հոկտեմբեր 31

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Համիտ կառավարիչ անուանեցաւ Բ. Դրան կայս. դիւանատան կնքապահ Հիւսէյին էֆէնտի և նմա յաջորդեց կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Թէվֆիք էֆէնտի։

Հրէյի կառավարիչ անուանեցաւ Նազըմ փաշա, կառավարիչ Համիտի։

Բեդրսպուրկի օսմանեան դեսպանատան խորհրդական անուանեցաւ Իհսան էֆէնտի, Նախորդ խորհրդական օսմանեան դեսպանատան Թէհրանի։

Բեդրսպուրկի օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար անուանեցաւ Սէրվէթ պէյ, երկրորդ քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Պէլկրատի։

Պէլկրատի օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար անուանեցաւ Ալֆրէտ պէյ, Նախորդ երրորդ քարտուղար նոյն դեսպանատան։

—

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան թարգմանութեանց սենեկին դիւանապետ և լեզուագիտական վարժարանի տնօրէն Թէվֆիք պէյի։

Միրիմիրանի աստիճան՝ Ուրֆայի Իտարէի ժողովոյ անդամ Հիւսէյին էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ ի Կիպրոս Լէֆքօսիայի դատարանին քարտուղար Մէհմէտ էֆէնտիի և նոյն կղզւոյ Եաֆ գաւառակի դատարանին քարտուղար Մէհմէտ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Ուրֆայի մարդահամարի տնօրէն Խալիլ էֆէնտիի։

—

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Իպրահիմ Ճէլալէտտին էֆէնտիի և մաքսային վերատեսչութեան թարգմանութեանց սենեկին տնօրէն ու Միլքիյէ վարժարանին ուսուցիչ Րէֆիք պէյի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշա երէկ ի կայս. պալատ գըտնուելով, իւր պաշտօնատեղին չը կըրցաւ երթալ։

—Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ պէյ երէկ առաւօտ կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստանալով, իւր պաշտօնատեղին դարձաւ։

—

Ի Բ. ԴՌՈՒՆ

Երէկ Նախարարաց Խորհրդոյ ի նիստ գումարած պահուն Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Պէհիմ պէյ Բ. Դուռը գնաց և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հաղորդեց Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամանները։

—Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը խորհրդակցութիւններ կատարեցին կարեւոր խնդրոց վրայ։

—

ԲԱԹՈՒՄԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Օտար դեսպանատունք յառաջիկայ շաբաթ Բաթումի յանձնաժողովոյն պիտի հաղորդեն իրենց պատասխանն ի մասին այն բարեփոխմանց, զորս Բ. Դուռը ներմուծած է յիշեալ տրոց կանոնագրոյն մէջ։

—

ՅՈՅՆ ԵՆԹԱԿԱՅՔ Ի ԹԱՍՈՍ

Թուրքիոյ զանազան գաւառներէն, գլխաւորաբար Կարինէ, Ինկիւրիէ, Սեբաստիայէ, Բաղէշէ և Քարբերդէ առնուած լրոց նայելով, այդ տեղերու յունական եկեղեցեաց փակումն ո՛ր և է միջադէպի առիթ չէ տուեր և կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։ (Մոնիթէօռ)

—

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ և Քրէտի Լիոնէ դրամատան Տնօրէն Պ. Լէոն Լըմուան երէկ առաւօտ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Եակոբ փաշայի տունը գնացին ի Բեբէկ և անդ երկար տեսակցութիւն մը ունեցան Ն. Վսեմութեան հետ։

—

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Կ. Պոլսոյ քարափանց շինութեամբ՝ որուն մենաշնորհն ինչպէս երէկ ծանուցինք, կայս. Իրատէիւ յանձնուած է Պ. Կռանէի, բազմաբիւր օգուտներ և առաւելութիւններ պիտի վայելէ մայրաքաղաքս։ Քարափանց շինութեանց բնական հետեւանքներէ մին է քաղաքին բարեզարդութիւնը. բայց ո՛չ նուազ կարեւոր առաւելութիւններ ալ կան որոնցմէ պիտի օգտին ժողովուրդը և կառավարութիւնը։ Նախ եւ առաջ, Ղալաթիոյ ու Պոլսոյ բոլոր ստորին կեղտոտ թաղերը պիտի մաքրուին. մաքսախոյսութիւնք պիտի անհետանան, անոր զի անհնար պիտի բլլայ գաղտագողի ապրանք ցամաք հանել և կամ ծովեզրին մօտ տեղեր գտնել զանոնս պահելու համար, ինչպէս կըլլայ հիմակ. Նաւահանգըստին շրջակայ բոլոր թաղերուն մէջ կատարեալ ապահովութիւն պիտի տիրէ. պետական գանձուն հասոյթք մեծապէս պիտի աւելնան, նախ մաքսային հասութից բազմանալովը (առնուազն 100ին 25) և յետոյ կալուածական տրոց բազմանալովը, ըստ որում կարգ մը հոյակապ շէնքեր պիտի կառուցուին այդ թաղերուն մէջ և կալուածոց գինը պիտի աւելնայ։ Ոչ նուազ բազմաթիւ են այն օգուտներ զորս առեւտրական դասը պիտի վայելէ քարափանց շինութեամբ, որք քան կանգուն լայնութիւն պիտի ունենան և շատ խորունկ պիտի բլլան, այնպէս որ ամեն կարգի նաւեր պիտի կրնան ուղղակի քարափանց մօտենալ, ուսկից թէ՛ ուղեւորաց ցամաք ելլելուն և թէ ապրանաց պարպելու մասին մեծ դիւրութիւնք ու խնայողութիւնք առաջ պիտի գան։ Տարտանէլէն ու Սեւ ծովէն եկող ուղեւորաց համար տռնուելիք քարափի տուրքն յոյժ աննշան պիտի բլլայ։ Քարափանց վրայ մեքենաներ պիտի հաստատուին, ապրանք բեռցնելու կամ պարպելու համար։ Այս կերպով թէ ժամանակի կորստեան առաջքը պիտի առնուի և թէ ծախուց խնայողութիւն պիտի բլլայ։ Ապրանաց համար մեծամեծ մթերանոցներ պիտի հաստատուին, յորս վաճառականք պիտի կրնան անվթար և յապահովի պահել իրենց այն ապրանքները զորս չեն կրնար իսկոյն ձեռքէ հանել։

Քարափանց շինութեան ընկերութիւնը պիտի գնէ իւր մենաշնորհի սահմանին մէջ գտնուած շէնքերն ու գետինները, օրինական տրամադրութեանց համաձայն, և անոնց գինը պիտի որոշէ յատուկ յանձնաժողով մը։

Ընկերութիւնը թէ՛ Ղալաթիոյ և թէ՛ Պոլսոյ եզերաց վրայ գտնուած մաքսատան, քարանթինայի, Նաւահանգստի վերատեսչութեան ու մաքսատան մթերանոցներու շէնքերը պիտի վերաշինէ առաջուանին մէկ ու կէս անգամ մեծութեամբը։

Բուժէյի երկաթուղւոյ գիծը մինչեւ քարափին մօտ պիտի երկարի։

—

ԱՐՄՏԵԱՑ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Այս առաւօտ Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական յայտարարութիւն մը կը ծանուցանէ թէ Թուրքիայէն՝ Սերպիոյ ճամբով յԱւստրիա-Հունգարիա փոխադրելի արմտեաց համար Թուրքիոյ մաքսատանց կողմէ վկայականներ պիտի տրուին նման այն վկայականաց որք կը տրուին Ռումանիական ապրանքներու համար։ Ուստի պաշտօնական յայտարարութիւնը կը յաւելու թէ առանց վկայականի պէտք չէ արմտիք զրկել այդ կողմերն, որովհետեւ աւստրիական կառավարութիւնն յաւելեալ տուրք մը պիտի առնու առանց վկայականի փոխադրուած արմտիքներէն։

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Հոկտեմբեր 30ին Հալէպի մէջ հնտախտի 5 մահեր պատահած են, Հոկտ. 29ին Էտլիպի մէջ 3 և Անտիոքի մէջ 3, Հոկտ. 2էն մինչեւ 25 Ճէպէլէի մէջ 20 և Լոզիէի մէջ 10, Հոկտ. 29ին Ջէյթունի մէջ 13, Րէթպուլէի մէջ 6, Պիրէճիկի մէջ 1, Այնթապի մէջ 7, Քիլիսի մէջ 5 և Մարաշի մէջ 26։

—

ՆՈՐ ԾՐԱԳՐԵՐ

Ինչպէս յայտնի է Պաճճէ Գափուէն մինչեւ Սուլթան Պայազիտ փապուղի շինելու արտօնութիւն խնդրուած էր առողջապահական վարչութեան քարտուղարներէն Հասան էֆէնտիի և Նիյմանեան էֆէնտիի կողմէ։ Արդ, Րէժիի վարչութեան թարգման Պօղոս էֆէնտի և ուրիշ անձ մըն ալ զատ զատ մենաշնորհ խնդրած են այդ փապուղւոյ շինութեան համար։

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը, տեսնելով որ այդ խնդրարկուներէ և ոչ մին տուած է պահանջուած բացատրութիւններն, որոշած է նկատողութեան չառնուլ այդ անձանց և ոչ միոյն աղերսագիրը։

* * *

Պրուսայի կուսակալութիւնը տեղեկագրած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան թէ Պ. Քարռալ արտօնութիւն խնդրած է Նիլիֆէր լիճը մաքրելու և մինչեւ Կէմլէյիք ջուր բերելու համար։

—

Պ. Պ. ՐԷՅՆԱՔ ԵՒ ՊԻՔԷԼԱՍ

Ցոնաց Սիլլօգոսի նախագահ Տր. Զօղրաֆօս նախընթաց գիշեր Բերայի Առեւտրական Ակումբի սրահին մէջ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Պ. Րէյնաքի և Պ. Պիքէլասի։ Այս երկու բարիզաբնակ գրագէտք (առաջինը ֆրանսացի և երկրորդն յոյն) որք մայրաքաղաքս եկած են գրական պտոյտ մը կատարելու համար, յաջորդաբար հրապարակախօսութիւններ բրած էին Սիլլօգոսի մէջ, ընտրելագոյն բազմութեան մը առջեւ, ու համակրալից ընդունելութիւն գտած։ Տր. Զօղրաֆոսի կողմէ տրուած սեղանին ներկայ էին նաեւ կրթական նախարար Մինիֆ փաշա, գաղթականաց վարչութեան նախագահ Եուսուֆ Րիզա փաշա, հելլենական ընդհ. հիւպատոս ու դեսպանատան առաջին քարտուղարն, Էնիսիէա Տիմիդրաքի էֆէնտի և այլ հրաւիրեալք։

—

ԴԷՐ-ՄՈՎԱԿԱԼ ՕՍՄԱՆ ՓԱՇԱ

Հօնկ-Քօնկի եւրոպական հիւպատոսի մը կողմէ մայրաքաղաքիս լրագրաց միոյն ուղղեալ նամակ մը քանի մը նորագոյն տեղեկութիւններ կը հաղորդէ ընկղմեալ Էրթօղրուլ մարտանաւուն հրամանատար Օսման փաշայի մահուան պարագայից վրայ.—«Օսման փաշայի հետ ծանօթանալու բաղդն ունեցած էի ի Հօնկ-Քօնկ, ուր ընդհանուրին համակրանքը շահած էր իր սիրալիր և ազնիւ բնաւորութեամբ։ Ետքէն իմացայ որ Էրթօղրուլի աղէտի պահուն՝ ուրիշ շատ մը նաւաբնակներոց հետ՝ նաւուն խելականին փարած մնացեր էր։ Յաջորդաբար երեք անգամ ոյժերն սպառեցան ու ջուրն ինկաւ, բայց քարտուղարն յաջողեցաւ երեք անգամուն ալ վեր առնուլ զայն ու կեանքը փրկել։ Չորրորդ անգամ Օսման փաշա դարձեալ ինկաւ. այս անգամ վերջինն էր և ալեաց տակ աներեւոյթ եղաւ։ Քիչ ետքը կարգը եկաւ Ալի պէյի, Էրթօղրուլի նաւապետին, որ նոյնպէս ծովամոյն եղաւ։»

—

ԿԱԽԵԱԼ ԿԱՄՈՒՐՋ

Սարայ Պրունէն՝ մինչեւ Հայտար Փաշա շինուելիք կախեալ կամուրջին նկատմամբ հետեւեալ տեղեկութիւնք կը հաղորդուին.

Ծրագիրը մատուցանողներն են Պ. Պ. Ճիէանօ և Կօռիյէ։ Կամուրջը պիտի շինուի Սարայ Պրունի և Գըզ Գուլէի հարաւային կողմը գտնուած Իհսանիյէ նաւամատոյցին միջեւ։

Կամուրջին երկայնութիւնը պիտի բլլայ 2000 մետր մէջն հաշուելով նաեւ երկու գլուխները. իսկ կամուրջին երկու գլուխներու վերջին ոտքերու մինչեւ եղած հեռաւորութիւնը պիտի բլլայ 1400 մետր։ 500 մետր երկայնութեամբ անցք մը պիտի շինուի շոգենաւերու և այլ նաւերու համար։ Այս անցքին քով երկու ուրիշ անցքեր ևս պիտի գտնուին մին 250 և միւսն 200 մետր երկայնութեամբ։ Կամուրջին բարձրութիւնը պիտի բլլայ 40 մետր և տախտակամածին լայնութիւնը 15 մետր։

Ասիական եզերաց վրայ կամուրջին երկու կողմերը դէպի երկայնութեանն երկու քարափներ պիտի շինուին 500ական մետր երկայնութեամբ։ Այդ քարափին վրայ պիտի շինուին ընդեղինաց ու ածուխի մթերանոցներ և նաւեր նորոգելու յատուկ տեղեր։ Մեքենաներ պիտի շինուին եկած ապրանքներն երկաթուղիէն ի շոգենաւ և փոխադարձաբար փոխադրելու համար։ Կամուրջը ծովու մակերեւոյթէն այնչափ բարձրութիւն մը պիտի ունենայ որով կարելի պիտի բլլայ վագոններու մէջ գտնուած ապրանքներն ուղղակի շոգենաւերուն մէջ փոխադրել։

Այս ձեռնարկի խորհուրդն յղացողներն այժմէն այդ կամուրջը կոչած են «Եւրոպիոյ ու Ասիոյ միջեւ երկաթուղւոյ յատուկ Կ. Պոլսոյ Համիտիէ կամուրջ»։

Այդ կամուրջին լուսանկարը պատրաստուած է արդէն։

—

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆ

Եղեռնադատ ատեանն երէկ զբաղեցաւ մսավաճառի աշակերտ Զախարիայի դատովը։

Ինչպէս կը յիշուի, ներկայ տարւոյ յունիս ամսոյ մէկին ուրբաթ գիշեր Զախարիա, ի Ղալաթիա Շիշխանէի պահականոցին մօտ, իւր ծառայած մսավաճառի խանութին տիրոջ Եանիի տղան Նիքօլին սպաննած և խանութն ալ այրած էր։ Ամբաստանեալոց նստարանին վրայ կը գտնուէր նաեւ Սավա անուն մարդ մը, որ սպանեալին ազգականն էր և նոյն խանութին մէջ կը բնակէր։ Ամբաստանելոց փաստաբանք կարգուած էին Զախարիայի կողմէ Գրիգոր էֆէնտի Գալայճեան և Սավայի կողմէ Խընդիր էֆէնտի Սիմինեան։

Դատարանն, յետ դատավարութեան, Զախարիան մահուան դատապարտեց Պատժական Օրինաց 174րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, իսկ Սավան անպարտ արձակեց։

Մերսինէն մէկուկէս ժամ հեռաւորութեամբ գտնուած գիւղերու շրջակայ անտառները բռնկած բլլալով, հարկ եղած պաշտօնեայք զրկուած են կրակը մարելու համար։

—Նեգոլիայէն կը գրեն թէ Հոկտեմբեր 15ի գիշերն երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, թէեւ մարդու կորուստ պատահած չէ, սակայն մէկ քանի շէնքեր վնասուեր են։

—Երէկ Մէրսին զրկուեցան յիսուն և հինգ տնուոր Րումէլիի գաղթականներ այդ կողմերը բնակութիւն հաստատելու համար։

—Ընկղմեալ Էրթօղրուլ մարտանաւու զոհերուն ընտանեաց ի նպաստ կատարուած հանգանակութեան գումարը 340,670 ղրուշի հասած է։

—Ադրիանուպոլսոյ մէջ հրատարակեալ Ճէրիտէ լրագիրն, որ անցեալներն ի սպառ խափանուած էր, կայս. հրամանաւ արտօնութիւն ստացած է վերստին հրատարակուելու համար։

—Երէկ ի Թոփխանէ ոգելից ըմպելեաց գործարանի մը մէջ մաս մը ալքոլ կաթսային մէջ պայթուած պահուն բռնկեցաւ և թէեւ վտանգին առաջքն առին, սակայն գործաւորաց միոյն երեսն ու ձեռքերն այրեցան։

—Ատանայի մէջ տակաւին կ'ապրի երեք հարիւր յիսուն և հինգ տարեկան Հաճի Ահմէտ անուն մարդ մը, որ անվթար կը պահէ իւր ֆիզիքական բոլոր կարողութիւնները։

—Քաղաքապետութիւնը հրահանգ ուղղած է թաղապետութեան բոլոր շրջանակաց որպէս զի հարկ եղածն ի գործ դընեն փլչելու վտանգ սպառնացող հին տուներու նկատմամբ։

—Փարիզ զրկուած զինուորական բըժիշկներէն ոմանք թէեւ իրենց ուսումը կատարելագործելու պայմանաժամն աւարտած են, սակայն կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ ժամանակ մը եւս մնալով ուսանին Բասթէօրեան դրութիւնն ինչպէս նաեւ այդ կարգի գիտական նոր դրութիւնները։

—Պաղտատի Նախկին կեդրոնական հաշուակալ Սէրվէթ էֆէնտի աղերսագիր մը մատուցանելով մաքսային վերատեսչութեան, առաջարկած է որ եթէ Նէճէֆի մէջ մաքսային պաշտօնէութիւն մը հաստատուի, կառավարութիւնը տարեկան հարիւր հազար ոսկւոյ չափ հասոյթի առաւելութիւն մը պիտի ունենայ։

—[illegible] հանդիսին արտօնատէրն՝ [illegible] անուն լրագիր մը հրատարակելու արտօնութիւն ստացած է։

—Քասթամօնիէն կը հաղորդեն թէ ափիոնի մշակութիւնը լաւ արդիւնքներ տուած է այս տարի։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր ՊՈՔԱՍ (BOCCACE)։ Պոքքասի դերը պիտի կատարէ Օր. Պէնաթի։

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

— —

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

Հրատարակեցաւ 45րդ թերթն որ կը հասնի մինչեւ Pair բառը։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻԻ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Նոյմ.— Քաղաքապետի հացկերոյթին մէջ Լորտ Սալզպըրի ըսաւ նաեւ թէ խաղաղութիւնը գէթ մէկ տարւոյ համար ապահովեալ կ'երեւի։ Բարեգուշակ է Զօրեւիչին այցն ի Հնդկաստան, ուր Վեհ. Թագուհւոյն և անգլեւհնդիկ կառավարութեան հիւր պիտի լինի։ Հոլլանտա մինակ մնացած է գերեվաճառութեան ջնջման խնդրոյն մէջ։ Անգլիա միջոց պիտի գտնէ բառնալու արգելքներն որք տակաւին խոչընդոտ են գերեվաճառութեան ամբողջովին ջնջման ազնիւ գործին։ Աֆրիկեան ստացուածոց սահմանները գծելու համար Իտալիոյ հետ բանակցութիւնք ի մօտոյ գոհացուցիչ արդիւնքի մը պիտի յանգին։ Փորթուկալի հետ բանակցութիւնք հոգ չեն պատճառեր, մանաւանդ որ վեցամսեայ միջոցաւ առժամեայ կարգադրութիւն մ'եղաւ։ Ի Միաց. Նահանգս ժողովրդականաց յաղթութիւնը բողոք մ'է օրուան կառավարութեան արտակարգ մաքսային քաղաքականութեան դէմ, յորմէ զայրանալով Անգլիա վրէժխնդրական միջոցներ ի գործ չի կրնար դնել, քանի որ Անգլիոյ մաքսային սակագինն որոշ սահման մ'ունի։ —Խօսելով Դրամագլխոյ և Աշխատութեան պայքարին վրայ, լորտ Սալզպըրի մերժեց աշխատութեան տեւողութիւնն օրէնքով որոշելու և սահմանաւորելու գաղափարը

ՋՈՒԻՑԵՐԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 12.—Լոնտոնի պատժական բարձրագոյն դատարանը մերժեց Զուիցերիոյ կառավարութեան պահանջումն, որ մարդասպան Քասթիոնի իրեն յանձնուիլը կը պահանջէր։ Քասթիոնի այսօր անպարտ կ'արձակուի։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ ԲՐՈՒՍԻՈՅ

ՊԵՐԼԻՆ, 12.— Վիլհէլմ կայսր այսօր բացաւ Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովոյն նստաշրջանն։ Արտաքին աշխարհավարութեան վրայ հակիրճ ակնարկութեամբ մը կ'ըսէ թէ խաղաղութեան շարունակման կարելի է վստահութեամբ սպասել, որովհետեւ ամեն օտար Պետութեանց հետ Կայսրութեան բարեկամական յարաբերութիւնք ամրապնդեցան տարւոյս ընթացքին մէջ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԱՐԿԱԾՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 12.— Թօնթընի մօտ իրարու բախեցան վաճառաբարձ կառախումբ մը և սըրընթաց կառախումբ մը որ Լոնտոնէ ի Փլիմութ կը փոխադրէր Արեւելեան Աֆրիկէէ եկած ճամբորդներ։ Տասն մարդիկ մեռան և ութ մարդիկ վիրաւորեցան։ Նաեւ առաջին կառքերէն մին կրակ առած լինելով, վեց անձինք առաւել կամ նուազ այրեցան։

Պ. ՔՐԻՍՓԻ

ՀՌՈՄ, 12.— Պ. Քրիսփի Փալերմօ գնաց։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 1 Նոյմ.

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. ([illegible]. Ս. Սէրի		20 1
Առաւօտեան բացուեցաւ		19 31 1/2
Նոյն օրն	»	19 33
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		79 27
» » ժամ 5ին		79 15

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	41 1/2
»	B. »	22 7/8
»	C. »	19 31 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

[illegible] Ճէնէրալ	Անգլ. Լ.	5
Քրէտի Ճէնէրալ	Օսմ. »	9 23
[illegible]	» »	6 35
[illegible]	» »	4 35
[illegible]	» »	527 1/2
[illegible] երկաթուղի	Ֆր.	78 3/8
Բաժնեթուղթ [illegible]	Գ. Ն.	145

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 1
Անգլիական ոսկի	»	1(9 33
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107
Իմբէրիալ	»	91 25
[illegible]	»	51 12
[illegible] Թղթադրամ	»	7 50
Մէճ. արծաթ. (սաղը)	»	107 28
Վեցնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 10
Մէթալիք	»	100
[illegible]	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 12 Նոյեմբեր, ժամ 3 վայրկ. 37 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 0/0	94 97 1/2
» » 4 1/2 0/0	105 5
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	18 80
Օսմանեան երկաթուղի	78 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	312 50
Պանք Օթօման	627 50
Գրէտի Լիոնէ	813 75
Իտալական Ռանթ 5 0/0	93 92 1/2
Հելլենական 5 0/0	463 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	410
Եգիպտական միացեալ	484 37 1/2
Պանք տը Բարի	877 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	461 25
Սուէզի ջրանցք	2406 25
Սպանիական արտաքին	75 9/16
Ռիօ Թինթօ	600
Մէռիտիոնո	690
Ձեք Լոնտրայի վրայ	25 35

Լոնտոն, 12 Նոյմ. ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	94 5/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 1/8
» » » Ա.	41 1/2
» » » Բ.	22 7/8
» » » Գ.	18 1/8
Փոխառութիւն 1877	100 1/2
Պանք Օթօման	14 7/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	95 1/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) Նոր	90 1/8
Ռիօ Թինթօ	23 9/16
[illegible] (փոխառ. [illegible])	102 3/4
Հելլենական 5 0/0	72 1/4
Մոնոբոլ »	90 1/2
Ռուսական 1889	97 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 35

Վիեննա, 12 Նոյմ. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	37 70
» Րէժիի բաժնեթուղթք	134
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	116 10

Պերլին, 12 Նոյմ. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 30
[illegible] թղթադրամ	249
Օսմանեան երկաթուղի	79 50
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	18 10

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍԱ

Բարիզ, 12 Նոյմ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 0/0	94 95
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	18 35
Օսմանեան երկաթուղի	78 75
Օսմ. Րէժի	307 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	409 87 1/2
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	461
Պանք Օթօման	626 25
Ռիօ Թինթօ	593 75

ՆԱՔԱՃՐՔԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գիւղ և աւան.—Ընդհանուր ունակութիւնք.—Նաքաճրքը.—Երթեւեկութեան միջոցներ.—Շրջակայ տեսարանները.—Գիւղացիք.— Նոցա բնութիւնները.—Օրուան զբաղմունքները։— Հիւանդանոցի հրատապ խնդիրը եւ Տիկին Ա.—Այազման,—Ջրերը.—Զբօսանքները.—Այտոսը և վերին Այտոս.—Քերթուհի օրիորդը.—Ջէյնէպ Հանըմի պարտէզը.—Վերադարձ։

Կենաց քաղցրութիւնը վայելելու համար, պէտք կ'զգայ մարդ երբեմն երթալ բնակիլ հոն՝ ուր կեանքը կը փայլի իր բնական ձեւերուն ներքեւ. անսեթեւեթ և պարզ բնութեան հետ երբ ունենանք ուղղակի առնչութիւն եւ յարաբերութիւն, պիտի զգանք այն ատեն միայն արժէքն այս կենաց եւ հաճոյից, հեշտաւէտ զգացմամբ եւեթ պիտի համակուինք հանդէպ բնութեան հրաշագան գեղեցկութեան։

Հեռի՝ քաղաքին ժխորէն, անջատեալ՝ մարդոց խաժամուժ ամբոխէն, ի՜նչ կար աւելի անուշ քան այն օրերն, որք տրուած էին մեզ վարել, շրջապատեալ խումբ մը բարեկամներէ, գիւղի մը մէջ, անուանի՝ իր տեսարաններովն, կլիմայովն և ջրովն։ Պէտք եմ աստ ակնարկել թէ, Պոլիս եւ իր արուարձաններն որպիսի՜ անզուգական, բազմաց անծանօթ վայրեր կը պարունակէ, զորս ի վեր հանելու կամ գոնէ զայնս տեսած լինելու համար, Պոլսեցւոյ մը անհետաքննին և նստուկ կեանքըն անբաւական պիտի լինի։ Երբեմն դիպուածն,—զի պէտք է սա ալ հաշուել մեր կենաց ընթացքին մէջ,—ցոյց կուտայ մարգաւէտ բլուր մը, քաղցրաբոյր պարտէզ մը, որ կը շրջապատէ գեղեցկաշէն ապարանք մը, կամ փոքրաշէն աւան մը՝ խրճիթներով ցիր ու ցան, զարմացման ակնարկներով կը նայիս շուրջդ իբր օտարական մը. ալ աւելի կը զարմանաս սա կէտին վրայ թէ՝ այդ վայրերն հազիւ քանի մը ժամերու հեռաւորութիւն ունին քու բնակավայրէդ, այնպիսի վայրեր՝ որք պարտին պարունակել մաքուր, անաղարտ կենաց զօրաւոր հիւթերն։ Պէտք չէ ուրանալ թէ՝ այս իրողութիւնը պատահած է ամենուս, եւ պատահարէն ու դէպքէն օգուտ քաղելու ջերմ փափաքանօք մղուած ենք ընտրելու այդ գեղեցկադիր վայրերէն մին, մեր ամարնատեղին, փորձով իրազէկ լինելու այդ նոր և մեզ օտար նկատեալ տեղւոյն վայելից։

Չը գիտեմ թէ քանիներ Նաքաճրքը մօտէն ճանչցած են, այլ սա ծանօթ է թէ շատեր ի լուր միայն գիտեն զայն և շատ հարեւանցի և անստոյգ գաղափար մ'ունին. ինչի՞ վերագրելի է այդ մօտաւոր տեղեաց վրայ մեր տգիտութիւնն, իրաւ է զի շատ քիչեր կը հետաքրքրուին անծանօթ իրաց վրայ։ Զիրենք շրջապատող անմիջական առարկայք բաւ են, անդր քան զչափն, զանոնք գոհացնելու. առ է՞ր յոգնիլ, եթէ երբէք կայ յոգնութիւն, անծանօթին ետեւէն, երբ մեր աչաց առջեւ կան այնքան նիւթեր, որք կրնան զմեզ լիովին զբաղեցնել եթէ կամինք։ Այս է մեր շատերուն ըմբռնած տրամաբանութիւնն։ Այդօրինակ խորհրդածութեանց վրայ յենած՝ կ'ընթանան ցարդ բազումք և կ'ընթանային մեր հայրեր, ընծայելով տխուր երեւոյթ մը անբնական բարուց և անյառաջադէմ ոգւոյ. այս իրողութիւնը չերեւի՞ր միթէ մեր ամենօրեայ կենաց գնացքին մէջ։ Առանց կամենալու խօսիլ այս կարեւոր առարկային վրայ, որ ինքնին կ'արժէ լինիլ նիւթ մասնաւոր յօդուածի մը, անցնիմք մեր նիւթին։

Մտադիր չեմ Նաքաճրքի ջատագովն հանդիսանալու, այլ միայն կը փափաքիմ հոն վարած մի քանի ամիսներու անվրդով կենաց նկարագիրն ընել։

Երբ շոգեկառքը կամ շոգենաւն կը բերէ զքեզ ի Գարթալ, առաջին շարժումդ կը լինի փնտռել հեռաւորութեան մէջ Նաքաճրքն։ Արդարեւ ջանքդ ի զուր չելլեր, զի կը նշմարես հեռուն, լերան մը ստորոտը, կանաչներու մէջ թաղուած, խումբ մը տուներու շարքեր, մեծ ու փոքր, հնաշէն ու նորաշէն խառնիխուռն. դա՛ է Նաքաճրքն։ Երկրորդ ջերմ փափաքդ է հասնիլ հոն, այդ տենչացեալ վայրն։ Այլ դժուարութիւնը կ'սկսի։ Ո՞րն ընտրելու է. ձի՞, է՞շ, թէ գաղթականաց միաձի կա՞ռքն, երթալու համար այդ հեռավայրն. ըստ բաղդին որոշումդ կ'ընես. վա՜յ քեզ, եթէ կառքը նախընտրելու դժբաղդութիւնն ունենաս։ Ծարահատեալ, ոսկերոտիքդ խորտակեալ, ա՜հ մը ձգելով տուն կը հասնիս և կ'երդնուս երկնից վրայ, անգամ մ'ալ այդ անիծեալ հեծանելիքը չը նստիլ. իսկ ձիերը, խեղճ կենդանիներ, որք օրն ի բուն տասն անգամ գրեթէ այդ երթեւեկութիւնը կ'ընեն, կ'ընծայեն խեղճուկ, երիթացեալ մարմիններ, ցցեալ ողնայարներ. քալելու անկարող, ո՞ւր մնաց վազելու. ի զո՜ւր կը գոչես, կը մտրակես, հէք անասունն իր դրութիւնը չը փոխեր. դու ալ կ'ստիպուիս բաղդիդ համակերպիլ։ Կը մնայ էշն, ահա՛ միակ կենդանին նախաջրհեղեղեան որ սահմանուած է կատարել մարդուս մեծ ծառայութիւններ։ Իր բնական, դանդաղ ու հեզիկ պաղարիւն բնութեամբը, կը տանի քեզ հանդարտօրէն առանց գրգռելու զայրոյթդ,—բացառութիւններն յարգենք միշտ—առանց ենթարկելու վտանգի, սահմանուած տեղդ։ Այդ միջոցաւ միայն կրնաս վայելել շուրջդ պատող գեղեցկութեանց շարքերն։ Այգեստաններ որք կ'երկարին, անջատ անջատ, Գարթալէ մինչեւ Նաքաճրք. խաղողներու ողկոյզներ՝ իրենց ծանրութեան ներքեւ կքեալ՝ կը հրաւիրեն զքեզ ակամայ, պահապաններ այլանդակ դիմօք, անհեթեթ չեչտերով, ժանգոտեալ հրացաններով, տձեւ բիրերով կը դեգերին այգիներու շուրջը, խռպոտ ահեղ ձայներով կը գոչեն ի հեռուստ երբեմն եւ երկիւղալի ակնարկներ կը նետեն շրջանակի. ոմանք ծառերու վրայ շինած են իրենց բնակարանն, այլք՝ օդին մէջ, չորս ցողերու վրայ արուեստակեալ որջերու մէջ ընտրած են իրենց դիտարանն եւ ննջարանն։ Այգիները կը վերջանան եւ դոցա կը յաջորդեն արտերն. Գիւղացիներ, արք կանայք, տղայք և աղջիկունք լեցուած են հոն, ամենք կը կատարեն գործ մը. մին ցորենի հասկերը կը կապէ, միւսն հասկերը կը կտրէ, ուրիշ մը կը կրաքամէ ցորենի հատիկները կը ժողվէ։ Առաջին անգամ երբ տեսնայ ոմն այս զանազան զբաղումներ, կ'ունենայ նպաստաւոր գաղափար մը գիւղացւոց աշխատասիրութեան վրայ։

Այսպէս ընթանալով մինչեւ մինչեւ կը հասնիս հուսկ ուրեմն բնակարանդ։ Անտի տեսարանը կը փոխուի. կը դարձնես աչերդ շուրջդ եւ զմայլման մէջ մնացած անյագուրդ կը դիտես ու կը դիտես։ Առաջին անգամ ուշադրութիւնդ կը գրաւէ հեռուն՝ հորիզոնին վրայ միացող կղզիներու խմբակն, որք հանդարտիկ և միակտուր ջրոյ տարածութեան վրայ լողալու երեւոյթն ունին. ձախէդ՝ կը տեսնես ծովուն մէջ յառաջող թերակղզի մը, որ ուղղահայեաց կ'երկարի չափագիտական ճշդութեամբ. կը կրէ իր վրայ Թուզլա, Տարրըճայի գիւղերն։ Քիչ մ'ալ աւելի մօտըդ կը նշմարես Բէնտիքն՝ իր վրաններով եւ մի քանի գեղեցկաձեւ տուներովն։ Աջէդ կ'ընդարձակին դալարաւէտ մարգեր, կանաչութեամբ հիւսուած բլուրներ, լեռներ. տեղ տեղ հերկուած դաշտեր, արտերու շարքեր, ածուներ, եւ դոցա մէջ բարձրացող բրգաձեւ եղեւիններ կատարեալ անշարժութեան մը մատնուած. այդ ամենն կը բոլորես մէկ շրջանակի ակնարկի մէջ։ Արդարեւ այդ տեսիլն ինքնին կարի դիւթիչ է։ Արուեստի միջոցաւ զայն ի վեր հանել, կրնամ ըսել թէ, չէ կարելի. պէտք է տեսնալ, այսինքն աչօք ականատես լինել, լիովին ամփոփ գաղափար մը կազմելու համար։ Այդ վայրերը կը թուին յաւիտենական լռութեան դատապարտեալ լինիլ. ընդհանուր միօրինակութիւնն ընդհատողն է երբեմն ի հեռուստ սուրացող շոգեկառքին սպիտակ ծուխն, խաղողօք բեռնաւորեալ ձիերու անորոշ երեւոյթն։ Ծովն եւս կարծես թէ այդ եղանակին մէջ մեռեալ, անկենդան կերպարանք մը ստացած է։ Շարունակ միեւնոյն անդորրութիւնն անծայր, հարթ մակերեւոյթ մը ուր կ'երկարի որքան կրնայ դիտել մարդ։ Հազիւ թէ երբեմն նաւակներ, առագաստանաւեր եւ օրուան մի քանի որոշեալ շոգենաւերն, յառաջ կը բերեն փոփոխութիւն մը այդ ընդհանուր անշարժութեան վրայ։ Անշունչ բնութիւնն այս եղանակաւ կը պատկերի։

Գալով շնչաւոր բնութեան, առաջին դիտելի բանն է գիւղին բնիկ գիւղացիներն։ Թէպէտ Նաքաճրք այսքան մօտ է Պոլսոյ, սակայն և այնպէս մարդկային բարքերն և սովորութիւնները զննողի մը համար, այդ գիւղն իր իսկատիպ բնոյթովն ու բնակչաց վարած կենաց զարմանալի աւանդական մաքրութեամբն, կրնայ լինիլ նիւթ մասնաւոր ուսումնասիրութեան և հայթայթել շահեկան օգտաշատ տեսութիւններ և քննութիւններ։ Առանց մտնալու այդ նկատողութեանց մէջ, գլխաւորաբար ուշադրութեան առարկայ եղողն է գիւղացւոց աշխատասիրութեան ոգին։ Առաւօտեան արեգակին հետ արք և կանայք, օրուան ուտելիքն մախաղի մէջ լեցուցած, կ'ընթանան իրենց արօտավայրերն, այգիները. կ'աշխատին օրն ի բուն և երեկոյեան մայրամուտին հետ, խոնջեալ վաստակաբեկ իրենց խրճիթները կը վերադառնան։ Այդ աշխատութեան պտուղովն իւրաքանչիւրը կրցած է առանձին տան մը տէր լինիլ, զոր ամառ ժամանակ վարձու տալով օտարներու, տարեկան պաշարը կը պատրաստեն։ Այնքան խնայասէր են, որք իրենց դիզած գումարովն պիտի կրնային այլապէս բարեկեցիկ վիճակ մ'ունենալ. այլ ընդհակառակն ամենէն հարուստն իսկ կապուած է իր գիւղին հետ, հոն կը ծնի և հոն կը մեռնի։ Չեն վարանիր ամենէն խոնարհ պաշտօնները վարել, զի, ինչպէս բնական է յուսալ, կրթութեան կամ դաստիարակութեան ամենայետին հետքն իսկ բացակայ է անտի։ Ծնողներ աւելի կը դուրգուրան իրենց անասնոց վրայ քան զաւակաց վրայ։ Գրեթէ կէս մը անասնական կեանք կը վարեն։

Ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր կէտ մը կայ իրենց բարուց մէջ, այն է թէ այդ գիւղացիք հռչակաւոր են իրենց հաւատարմութեամբ և վստահելի բնութեամբ. ապահովութիւնը կը տիրէ անդ ամենուրեք, երբէք գողութեան կամ աւազակութեան զրոյց մը չէ աղարտած Նաքաճրքի լերանց հեշտասուն ճօրակը, պարկեշտութեան քօղ մը տարածուած է ամբողջ գիւղին վրայ. գիւղացիք նոյնչափ պահանջկոտ են պարկեշտ բարուց օտարաց կողմանէ, գիտեն պաշտպանել իրենց պատիւն զօրաւոր եղանակաւ երկիւղի ընթացքի առջեւ։ Գիւղին միայն այս վիճակն ինքնին առանց ի նկատի առնելու ուրիշ բնական յատկութիւններն, օտարներն իրեն գրաւելու բնութիւնն ունի։ Այս տարի ինչպէս վերը կ'ակնարկէի, բաւական ընտանիքներ, որոց շատերն արդէն մի քանի տարիներէ հետէ սովորած այդ կենաց, եկած էին վայելելու Նաքաճրքի կենսատու օդին ազդեցութիւնը։ Շատ հետաքրքրական է գիտնալ թէ հոն ի՜նչպէս և ի՜նչով անցնել կարելի է մեր օրերը։

Առաւօտեան մեծամասնութեան ժողովատեղին է բարձրուղէշ և հաստաբուն շագանակենի մը որ ստուերին ներքեւ աթոռակներու վրայ բազմած խումբ խումբ երիտասարդներ և օրիորդք օրուան խնդիրի մը վրայ կը վիճաբանին. հոն փափաք մը կ'զգայ մարդ խօսիլ և ճառել միտքերը զբաղեցնող նիւթի մը վրայ, զի ծանօթներու թիւը սահմանաւոր է. և այդ սահմանեալ թւոյն հետ լիովին մարդ կը համակուի և մտերմութեան կապերը կ'ամրացնէ։ Երբ կարծիքները կը տարբերին շատ հաճոյալի է այն ատեն լսել վիճաբանութեան զօրաւոր ձայները բարձրանալ ունկնդրողներու խումբի մը մէջ։ Թեր ու դէմ կը խօսին. և յետոյ ընդհանուր համաձայնութեան մը մէջ կը վերջացնեն վիճաբանութիւնն։ Վերջին կարեւորագոյնը դոցա մէջ հիւանդանոցի խնդիրն էր, որ մինչեւ Նաքաճրք արձագանգ գտած էր, ինչպէս գտաւ նաեւ Տփղիսեան թերթերուն մէջ։ Ընդհանուրին հաւատքը ի նը պաստ կը խօսէր, սակայն հակառակ կողման վերաբերողներուն մէջ կային ոչ նուազ զօրաւոր փաստեր, մանաւանդ Տիկ. Ա...ին բերնին մէջ որ մասնաւորապէս իր քանիցս այցելութեանց տպաւորութիւնն յառաջ կը բերէր։ Խնդիրն էր կրակոտ և ինձ նման ունկնդրողի համար կարի շահեկան։ Չէ մոռնալ կարելի երբ ազնուահի տիկինն կը պաշտպանէր իր դատը և բարեփոխութեանց կարօտութիւնը ի վեր կը հանէր, այն փայլը զոր այն ատեն իր հրատապ աչերէն կ'արձակէր և ակամայ իրեն համակարծիք լինելու կը քաջալերէր, պէտք է կը գոչէր, սահման մը դնել այդ յոգնախուռն մշիկներու նման վխտացող որբերու և հիւանդաց թուոյն, որք կ'աճին և հետզհետէ աճելու վրայ են. հոգաբարձուք պէտք է քաջութիւն ունենան ամեն անձնական մասնաւորի նկատողութիւններ ի բաց վանելու և յարգել տալ գիտնան իրենց որոշումներն հաստատեալ կանոնաց և օրինաց վրայ։ Մտքիս մէջ կը տպաւորէր այդ անկեղծ սրտէ բղխած և իրաց կացութեան վրայ կարեւոր աչօք արտասանած նկատողութիւններն։ Որքա՜ն կը մաղթէի իւրովի զի այդպիսի ազնիւ զգացմամբ համակեալ կանանց թիւն աւելնար և օգտաշատ ձեռնարկութեանց գլուխ կանգնէր։ Բնական չէ զի այդպիսի մեկուսացեալ վայրի մէջ երբ կ'իմանայի, առաջին անգամ այդքան զօրաւոր չեշտեր, զարմացման և գոհունակութեան աղաղակով զայն կ'ողջունէի։ Կը ջանայի զայնս ըստ կարելւոյն իմ յուշատետրիս մէջ հաւատարմօրէն ուրուագծել, սակայն որքա՜ն անկարող կը լինէի դոցա ճշմարիտ թարգման հանդիսանալու, և այդ իմ անկարութիւնս զիս յուսահատութեան կը մատնէր։ Նաքաճրքն էր որ ինձ ծանօթացուց ընդարձակ տիկինն և այդ ծանօթութիւնն ինքնին միայն բաւ էր այդ գիւղի շնորհապարտ զիս միշտ կացնելու։

Այլ մանաւանդ ինչ որ աւելի հաճոյալի էր, այն երբեմնակի հեշտութիւնն էր զոր կը վայելէի անդ՝ մինչ Զմիւռնիացի օրիորդ Վ... իւր քաղցրասուն ձայնովը կ'ընկերանար դաշնակին և ջութակին եւ իտալական հեշտօրօր [illegible] կը գեղգեղէր կոկորդալիր. պէտք էր մարդ հոն լինիլ զգալու համար թէ ինչ տպաւորութիւն կրնար գործել բնութիւնն եւ արուեստը։

Այլ Այազմա՛ն, այդ ծովերու և դաշտերու վրայ իշխող հեշտավայրն, նոճիներու ներքեւ կորսուող այդ զբօսատեղին և գիւղին գլխաւոր կեդրոնատեղին, ի՜նչպէս մոռնալ կարելի է։ Զմրխտագոյն դալար յատակ մը կ'ընդարձակի շրջանակի։ Երեկոյին՝ ջուրերու և լերանց ետին անյայտացող լոյսը կարմիր վերջակէտ մը կը դնէ երկնից գունագեղ ծիածանին վրայ. Թափանցիկ լուսացնցուղ օդ մը ծաղկերանդ մարմանդից վրայ կը ծաւալէ իւր քաղցրաւանդ ազդեցութիւնը, մեղմաշունչ հովիկը կը խաղայ տերեւներու մէջ հեզիկ հեզիկ եւ կը սփռէ անուշ զովութիւն մը Այազմայի բարձրադիր դաշտակին վրայ։ Փափկամարմինք կ'երթան կը պատսպարուին երբեմն որմին ներքեւ, հաստամարմինք կուրծք կուտան զօրաւոր հովին դէմ, որ մերթ ընդ մերթ կ'զգացնէ իր զօրութիւնն։ Այազմայի գլխաւոր զարդն է իր անզուգական ջուրն. այդ ջրէն հրապուրեալ՝ Սուլթան Մէճիտ եկած և քանիցս զայն խմած է։ Ամբողջ Նաքաճրքի եւ մօտակայ վայրերու ջրերը ունին միեւնոյն բաղադրութիւնը։ Մասնաւոր հանքային կազմութիւն մը եւ լերանց խորերէն բխելով եւ շարունակաբար ծծուելով այդ ջրերը ստացած են այնպիսի յստակութիւն մը եւ անուշութիւն մը, որ ամեն ճաշակի յարմարելէ զատ՝ մարսողութեան մեծապէս կը նպաստէ։

Տկար կազմուածոց համար մանաւանդ այդ ջուրը շատ օգուտներ ունի։ Այտոսի ջուրը Նաքաճրքի ջրոյ լաւագոյնն է և այդ ալ իր բարձր դիրքին կը պարտի։ Ոչ նուազ ախորժահամ են Գորուէ և Շէհիտլիքի ջուրերը, դժբաղդաբար անխնամ վիճակի մէջ թողուած են դոքա։ Շահադէտ մը ի՜նչ օգուտներ կրնար քաղել այդ ջրերէն։

Այազմա կոչուած վայրը կը պարտի իր անուան, վերը՝ դաշտակին մէջը կորսուած աւազանման հորի մը, զոր ժամանակը եկած և աւերած է։ Կ'աւանդուի թէ հոն յունական մատուռ մը գոյութիւն ունեցած է. Արդ՝ միայն քարերու կոյտեր տեղ տեղ դիզուած և մի քանի յունական արձանագրութիւններ կը տեսնուին։ Բարձր սարաւանդ մը կը բարձրանայ Այազմայի վրայ։

Մեծ զուարճութիւն մ'է հոն ելնել և շուրջը դիտել, զի այդ բարձրութենէն յոյժ գեղեցիկ տեսարան մը կը պարզուի աչաց առջեւ։ Այս տարի Այազմա նորութիւն մը կ'ընծայէր։ Կարգ մը լարախաղացներ, աճպարարներ, հտպիտներ, և տեսակ տեսակ ձեռնածուներ և կատակերգակներ կուգային կիրակի օրերը եւ իրենց ներկայացումները կուտային խոնջեալ գիւղացւոց բազմութեան առջեւ։ Շատ զուարճալի է տեսնել բնիկներու ընթացքը։ Գիւղին մէջ նախ կը պտտի թմբկահար մը և կը յայտարարէ օրուան զբօսանքները. արք և կանայք խումբ խումբ կը գրաւեն ժամ առաջ զբօսավայրը. տեսարանը կը բացուի և ահա հինգ վեց անձեր այլանդակ զգեստներով և տարօրինակ ձեւերով կ'սկսին իրենց հեղինակութիւններէն կամ օրինակութիւններէ քաղուած [illegible]. գիւղացին զմայլման մէջ է. տղու նման կը ծիծաղի. մեզ համար մեծագոյն հաճոյքն է դիտել զանոնք իրենց բնական շարժումներուն մէջ, իրենց անսեթեւեթ կերպարանաց մէջ, առանց դպած լինելու քաղաքակրթութեան քղանցքին։

Այլ Նաքաճրքի գլխաւոր հեշտավայրն է Այտոսը. կը հրապուրէ ամեն ոք իր ծոցին մէջ. կը սաւառնի իւր պայծառ ողջոյնը դաշտաց և մարդոց վրայ, կը քարշէ իր անգնահատելի գեղովը և հաճոյքներովը։

Անմոռանալի է յիշատակն այն աւուր որ վայելել ինձ տրուած էր անդ։ Այտոս Նաքաճրքէն ժամ մը հեռի է։ Սայլեր, այդ հնադարեան կառքերն որք միշտ պիտի լինին ծառայելի մարդկութեան, կը տանին զմեզ Այտոսի լերան ստորոտը, վճիտ ջրոյ մը շուրջը։ Հովանուտ ծառերու ներքեւ ժողոված են արդէն խումբ խումբ ընտանիքներ. ի հեռուստ կ'ողջունեն ցնծագին։ Սամաթիացի ընտանեաց և երիտասարդաց բազմութիւն մը գրաւած է արդէն դաշտաւորակը։ Այդ երիտասարդաց դիմաց վրայ նշուլող ուրախութիւնն և նոցա առուգաձեւ կերպարանքը կ'ազդէր անմիջապէս ցնծութիւն և գոհունակութիւն զայնս շրջապատողաց վրայ։

Միշտ երանի՜ կը կարդամ անոնց որ տխրութիւնն և մելամաղձիկ խորհուրդներ չեն գար և դնեն անեղծանելի դրոշմ մը անբիծ ճակատներու վրայ։ Այդ տրամադրութիւնն հետզհետէ կ'աճի մեր երիտասարդաց մէջ և օր մը պիտի տեսնենք միայն գլխիկոր, երազող և տրտմահեղձ հէք արարածներ։ Սակայն գիւղին երիտասարդ Սամաթիացիներ լաւ հակապատկեր մը կը կազմէին իրենց զուարճասէր ոգւովն, և փոխանցիկ բնաւորութեամբն ընդհանուր այդ մեծաւանդ ցաւերով տառապող մարդկութեան մի մասին։ Հոս մանաւանդ, Այտոսի մէջ՝ ալ աւելի զգալի կը լինէր իրենց ի բնէ ունեցած բարոյական և իմացական չքնաղ ձիրքերը։ Զուարճութիւնը խառնած էին ընտանեկան ամենանակեղծ մտերմական զբօսանաց հետ։

Հրաւէր մը կայ անմիջապէս Այտոսի բարձունքն այցելելու. տիկնայք և օրիորդք կը վարանին ու յետոյ կը քաշուին. միմիայն օրիորդ մը իր սեռն ամօթի մէջ չը ձգելու համար յանձն կ'առնէ ընկերանալ երիտասարդաց, որք հոյլ ի հոյլ յառաջ կ'ըլլան։ Առաջնորդներ մի կողմէն, հետեւողներ միւս կողմէն կ'սկսին մագլցիլ թփուտ, ժայռոտ՝ և այրած Այտոսը։ Հոս կուգայ անմիջապէս մեր ի յիշատակ Վըբէրէլի [illegible]։ Կարծես Մասիսի գագաթները պիտի տեսնենք։ Իւրաքանչիւրն ոգի ի բոյն կը դիմէ անդր ի բարձունս։ Պըրայս ունէր իր հետ քիւրտեր՝ որք ճամբայ կը բանային, ուղին կը հարդէին, մինչ մենք ունինք մեր հետ զուարթ սրտեր, հնչուն ձայներ և թեթեւոտն օրիորդ մը որ քարէ ի քար կ'ոստոստէր և յաճախ կը թողուր երիտասարդներն իր ետին։

Այտոս ունի երեք գագաթներ, որոց վրայ կան ժայռի բեկորներ, ցցուած, խոռոչաւոր անկիւններ, թռչնոց բոյներ. մեծ պարծանք մ'էր և յաղթութեան մը արժանի էր դոցա ծայրերը կանգնիլն և ամբողջ տարածութիւնը թեւատարած ընդգրկելը։ Զարմանալի այծեմնան արագութեամբ մեր ընկերուհին կը շրջէր ժայռերու ծերպերուն մէջ, կը բարձրանար վեր և հեգնական քրքիջ մը կ'արձակէր յետամնացներու վրայ կ'երգէր ոտից ներքեւ ընդարձակող լերանց և բլրոց մարգաց և ծաղկանց վերայ. քերթուհի մը կը ծնէր այդ պահուն և սիրուն տաղերու ներբողը կը շինէր։ Հետեւեալն է իր յանպատրաստի բանաստեղծութիւնը։

Այտո՛ս, Այտո՛ս,
Քաղցր իմ հերոս,
Ինչո՞ւ այդպէս
Միշտ տրտում ես.
Վէհ քու կատար,
Որ անդադար
Քեզ հրաւիրէ
Եւ հրապուրէ
Մարդոց հոյլեր,
Եւ զանդրանհեր
Մեզաւակն ջոյսեր.
Ըսէ՛ թէ է՞ր
Դոցա խինդեր,
Խոլ ծիծաղներ
Չեն քեզ սղղեր
Ուրախ ժամեր։
Հեշտին հովեր
Չեն մի՞ բերեր
Անուշ հոտեր
Քեզ անդր ի վեր։
Թռչունք սուրան
Այգանդական,
Ուլեր խայտան
Ի սայլ սրնգան։
Զուարթ բնութիւն
Տայ ինձ կայտիւն,
Սիրտ իմ ողջոյն
Ունի տրոփիւն
Ի տես ծովուն
Որ հոն հեռուն
Ընդ շաղս արփւոյն
Ծփայ փայլուն։

Այլ ի զուր աւա՜ղ. զի միշտ անզգայ
Եւ հանդէպ բնութեան որ շուրջդ խայտայ
Գիտեմ չէ քեզ փոյթ թէ մարդիկ խնդան,
Քո միայն փառքն է մնալ անսասան։

Օրիորդը Մուսայից թեւերուն վրայ կրթնած՝ հրաւէր կը կարդայ ամենուս։ Նա միայն կ'իշխէ իր ձայնին աղու զօրութեամբն եւ մեզ ամօթահար յերկիր կը խոնարհեցնէ։

Մի քիչ անդին՝ Այտոսի գագաթը՝ քարանձաւ մը կայ, ուր խորն ջուրը ձեւացուցած է լճակ մը։ Կը մտնենք ներս եւ վէմեր կը լինին մեր նստարանն։ Հոս հոն կը նշմարուի մոմի հետքեր։ Ի՜նչ են սոքա, մի գուցէ յոյներ հոս ևս իրենց ուխտատեղի մը ըրած ըլլան։ Այս՝ միակ ենթադրութիւնն է որ կարելի լինի ընդունիլ։ Որքան մոլեռանդ, որքան կրօնամոլ մեծցուցած է զանոնք յոյն կղերն որ լերան մը գագաթին վրայ գտնուած գետնափոր ջուրն արժանացած է իրենց պաշտամունքի մը լինելու պատուոյն։ Խոնաւութիւնը կ'ստիպէ մեզ շուտ ընդ փոյթ ազատ օդին մէջ ելլել, ուր առողջ զօրաւոր հովը զմեզ կ'ողջունէ։ Կը քաղեմք վայրի ծաղիկներ եւ համարերան՝ երգերով կը վայելենք ժայռերուն կողերուն յեցեալ, հին փլատակաց աւերներուն վրայ բազմած՝ հեռուն բլուրներու մէջ կորսուած գիւղերու մանրանկար տեսիլներն։ Ո՜րքա՛ն դժուար է թողուլ այս տեսարանը կ'զգայի թէ՝ այս բաղձիցս այս վայրերը պիտի յիշատակէի, պէտքը պիտի տեսնայի զանոնք միշտ ի յուշ ածելու։

Ժամերը կը սահին։ Ցաւ ի սիրտ կը հեռանանք եւ վար իջնալու պատրաստութիւնը կը տեսնենք։ Աւելի բաղդաւոր քան Ճէյմս Պրայս՝ կ'ընթանայինք անբաժան ընկերներով դէպի ստորոտն լերան։ Բաղդաւորութիւնը կարի բաղդաբաշխ է արդարեւ. Այլ չէ միթէ՞ բնական և չէ՞ պատահած ամենուս, երբ մարդ՝ այդպիսի պարագայից մէջ՝ կը մոռնայ տարբերութիւնն եւ կը մղուի յիշելու ինքնաբերաբար՝ նմանօրինակ առթի մը մէջ՝ հռչակաւոր անձի մը հռչակաւոր լերան մը վրայ ելքն ու նորա յարակից դժուարութիւնները։ Այդ իրողութիւնը կ'զբաղեցնէր միտքս յայնժամ, երբ՝ այդ պայծառ օրը՝ հովասուն եւ քաղցրասիւք բարձրութենէ մը կը դառնայինք մերայնոց քով։ Գոհ եւ զուարթ դիմօք կը հասնինք հոն, ուր զատ զատ խումբեր կուգան մեր ընդառաջ զմեզ դիմաւորելու ցնծուն աղաղակով։ Իւրաքանչիւրն իմանալ կ'ուզէ մեր տպաւորութիւնն, եւ ահա մեր քաջ ընկերուհին կ'անցնի առաջ և երկրորդ Քորինն մը հանդիսարան յագուրդ կուտայ իր բեղմնաւոր քերթող մտաց եւ կ'արտայայտէ ճոխայանգ տաղերով Այտոսի նկարագեղ պատկերն։ Որքան պիտի փափաքէի ատոնցմէ մի քանի հոս դնել, այլ եղո՜ւկ զի, զայն ծափահարելու ջանքերը և ուրախութեանց սաստկութիւնը դատապարտած էին յիշողութիւնս անգործութեան։ Կը մնար մեզ միայն պսակ մը յօրինել, նմանութիւնը ամբողջացնելու համար։ Կոչեցինք զայն օրուան պսակաւոր թագուհին և քերթողուհին։ Ընդհանուր էր ծիծաղն եւ քրքիջ. Այտոս դուն ուրեք պարփակած էր իւրն ընտանեաց այսպիսի համախմբութիւն մը։ Մեծ սեղան մը կը հրաւիրէր անսուաղ ստամոքսեր, կը կոչէր պարտասեալ անդամներ կազդուրման։ Գինին տեղական ընտիր խաղմուզը (չիրա) իրարու կը յաջորդէին. Բաժակաճառեր կը շարժէին ամենուն գլուխն. մտացի սատենաբանութիւններ, սրամիտ խօսքեր կ'ընդմիջէին մերթ ընդ մերթ աղմուկն և պահ մը լռութենէ վերջը ձայներն ալ աւելի կը բարձրանային։

Այտոսէ վերադարձն դեռ ի՜նչ հաճոյալի վայրկեաններ վերապահած էր մեզ։ Ճանչող սայլակներու մէջ բազմած են ընտանիքներ։ Գունագեղ լապտերներ, երգեցիկ երիտասարդներ, որսորդաց հրացաններու բոմբիւններ, եւ ամենուն վրայ աստեղազարդ երկինք մը կը շրջապատէ այս մեծ խումբը։ Գեղացիներու հետաքրքիր ակնարկներ, զարմացկոտ աչքեր սեւեռած են այս բազմութեան վրայ, երբ կը մտնեմք գիւղն։ Հեռագրի նման արագ չորս կողմը տարածուած է մեր գալստեան լուրը. իւրաքանչիւր ոք դուրս ելած զմեզ կը դիտէ զարմացմամբ, անսովոր հարցումներով։

Նաքաճրքէ մեկնելու օրերը կը մօտենան, ցուրտերը զգալի կը լինին, հուսկ յետոյ՝ անգամ մ'ալ զայն վայելելու ջերմ փափաք մը կայ։ Վերջին կիրակին պայծառ, գարնան աւուրց նման գեղեցիկ էր։ Նաքաճրքի մէջ, գիւղին բարերարուհին, Ջէյնէպ Հանըմ, շինած է իրեն համար ծառազարդ պարտէզ մը, սքանչելի աւազանով մը՝ որ կը յիշեցնէ Էմիրկէնի նախորդ Խտիվին գեղակերտ պարտէզը։ Այդ աւազանին շուրջը կը պատրաստուի յանկարծական ճաշ մը. մտերիմներու հաճոյալի ընկերութիւն մը կը ժողվի այդ գեղջկական սեղանին շուրջը։ Այդ ընկե-

Հասած է վերջապէս մեկման օրը. օդերը կը լրտեսենք և յարմար օրին կը բաժնուինք իրարմէ։ Ծանօթք և բարեկամք այնքան մտերմացած են այդ ամեն օրեայ յարաբերութեանց մէջ՝ որ արդարեւ՝ կարի ծանր կուգայ բաժանման օրինքը։ Խումբեր կ'ընկերանան սայլերու մինչեւ կիսուղին և ողջերթներ կը մաղթեն գնացողաց։ Ո՞րքան քաղցր է անտարակոյս անկեղծութեան այս ցոյցերը։ Հրճուանօք զանոնք յիշատակելու փափաքին չեմ կրնար դիմադրել։

Ահա ո՜րպիսի իրականութիւն դառնութեանց մէջ՝ անուշ օրեր մեզ համար կային ի Նաքաճրք։

ՄԿՐՏԻՉ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ

25 Հոկտ. 1890

ՏՈՔԹՈՐ ՍԵՂՐՈՍԵԱՆ, տեղափոխութիւն ըրած ըլլալով, կը ծանուցանէ իւր հիւանդաց թէ՝ այսուհետեւ կրնան զինքը գտնել Բերա, Եէնի չարշի փողոց, թիւ 58, ամէն օր կէս օրէն վերջը, ի բաց առեալ երեքշաբթի օրերը։ 15—30

ՎԵՐՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
Ի ԹԱՂԱՊԵՏԵԱՆ ԹԱՏՐՈՆ ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻ
Հռչակաւոր ձեռնածու
ՊՐՕՖԷՍԷՕՐ ՊԷՔԷՐԻ
Այս գիշեր (Հինգշաբթի)
Նոր յայտագրով՝ մեծ փորձեր
առաջին անգամ ներկայանալի ի Կ. Պոլիս
ԿԵՆԴԱՆԻ ՁԻՈՒ ՄԸ ԱՆՅԱՅՏԱՑՈՒՄԸ
[illegible]
ԱՅՐՈՂ ԿԻՆԸ
ԳԼԽԱՏՈՒՄՄԱՐԴՈՑ
([illegible])
Իւրաքանչիւր ներկայացմանց համար նոր փորձեր
Ներկայացումն կ'սկսի գիշերուան ժամ 8½ին։
Թատրոնին կիշէն բաց է առաւօտեան ժամ 10էն (Ա. Ե)

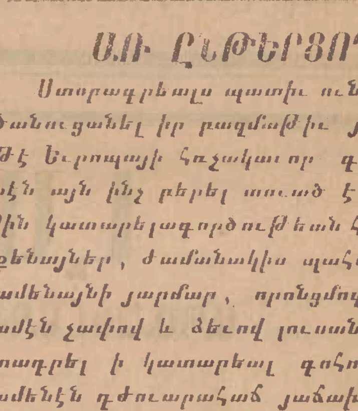

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գներով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օդը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
ՆԻԳՕԼԱՅԻ ԱՆՏՐԻՈՄԷՆՕ
99, Ստամբոլ Պոյաճը Քէօյիւ Պողը, 99
129 Կ. Պոլիս 52—90

Ն. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ԵՒ Լ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷԻՑ
Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու Թաշ խան,
Թիւ 4, պահականոցին ճիշդ դիմացը

Սոյն նոր հաստատուած մթերանոցին մէջ կը գտնուին քիմիական, դեղագործական և անասնաբուժական ամէն տեսակ նիւթեր, քաուչուէ զանազան գործիքներ, ընտիր հին քօնեաք, բժշկական գինիներ եւն եւն։

Վարժարանաց քիմիական աշխատանոցի (laboratoire) համար, ապակեայ ամէն տեսակ գործիքներ, analyseի համար յատկապէս բերել տրուած քիմիական մաքուր նիւթեր եւս կը գտնուին. ըստ յանձնարարութեան Բնական պատմութեան ամէն ճիւղին վերաբերեալ իրական նմուշներու հաւաքածոյներ եւս բերել կը տրուին։ Մոնբէլիէի հողագործական Ուսումնարանէն վկայեալ հողագործ Նշան էֆ. Գալֆայեան պատրաստ է միշտ, սոյն առարկայից գործածման համար, պէտք եղած բերանացի բացատրութիւնները տալ ամենայն սիրով։ Վարժարանաց Տեսչութիւնք և ուսանողք խիստ գոհ պիտի լինին մեզ դիմելով։

Դեղօրէից թարմութիւնն, գներու չափաւորութիւնն և ուղղուած յանձնարարութեանց փութով և ամբողջովին կատարումն, խիստ գնահատելի ըրած են արդէն սոյն նոր հաստատութիւնն։ Կը հրաւիրուին տեղացի և գաւառացի դեղագործք, դիմել մեր մթերանոցն և անձամբ հաստատել այդ առաւելութիւններն։

Գաւառներէն առնուած փոքրաքանակ յանձնարարութեանց համար օսմանեան նամականիշով եւս կ'ընդունուի։

109 24—24

ՍԳՈԴԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 25 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոդ և Պոուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլայի և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրուի ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանկին

ԱԶԴ

Եօթէքճեան շոգենաւն աստ կը սպասուի Լիվրբուլէ ամսոյս դէպի 15։

ԷՏ. ԼԱՖՕՆԴԷՆ
Գործակալ Եօթէքճեան ընկ.

Օ ԲԱՆԹԷՕՆ ‖ AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕԲՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա Մեծ փողոց Կալաթա-Սէրայի մեծ դրան դէմ, թիւ 206

Գալֆօբուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ Բարիզէն ստացած են իրենց եղանակին նորելուկներու մթերքն, որ է կանանց զգեստներու համար մետաքսեայ և բրդեայ շատ գեղեցիկ կտաւներ, [illegible], նոր տեսակ բանուած չուխաներ կրկնոցի համար, վերջին նորաձեւութեանց համաձայն Կօսթիւմի յատուկ թաւիշներ, տեսակ տեսակ Բօթոնէրիներ, կրկնոցի Կօսթիւմի համար փետուրներ և հազար ուրիշ նոր և ճաշակաւոր վայելուչ առարկաներ։

Գալֆօբուլօ եղբարց վաճառատունն, որ ի վաղուց անտի ծանօթ է, կը վայելէ վստահութիւնն հասարակութեան, որ կրցած է գնահատել անոնց ապրանաց ընտիր տեսակն և միշտ անստգիւտ յատկութիւնը։ Գալֆօբուլօ եղբարք փափաքելով յայսմհետէ իրական աժանութիւն մը միացնել վերոյիշեալ առաւելութեանց վրայ, իրենց ամէն ապրանաց համար հաստատած են բոլորովին նպաստաւոր և շատ զեղչեալ գներ։

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մեհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Ա· սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԼԱ ՌՈՒՍԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձելի հասոյթք և պահեստի դրամ	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	Վճարեալ վնասներն իբր	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր գներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, թիւ 2, Ճէրքմեան խան, Գամինոյի Պանգային դիմաց։

25 Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ՔԷՅՍԸՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ԻԼԱՆ

ՊԱԲԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պապը վալէյի Սէրասքէրի մաթպաասը իչուն ալընաճագ պին թէօրթ եիւզ թօփ մուխթէլիֆ նէվինտէ քեաղըտըն միւնագասասընա պէտ օլունուպ Թէշրինի սանինին օն պիրինտէ գարարը վիրիլէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարըն նիւմունէլէրինի կէօրմէք վէ շէրայիթինի անլամագ իւզրէ պէհէր փէնչշէնպիհ վէ փազար իրթէսի կիւնլէրի մուհասէպաթ տաիրէսի շուպէյի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

30 Թըշրինի էվվէլ 1890 834
Նօ. 39 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԲԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ եէտի պին քիլը ճէտիտ եուլուշագ պուղտաեըն պէհէր քիլէսի ալթմըշ ղրուշ օթուզ փարայա թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ, Թէշրինի էվվէլը Բումինին օթուզ պիրինճի չիհարշէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

30 Թէշրինի էվվէլ 1890 833
Նօ. 38 3—2

ԷՄ. ՄԵՐՃԱՆՈՖ

ՄԷՑՏԱՆՃԸՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 54 ԵՒ 56
Կ. ՊՈԼԻՍ

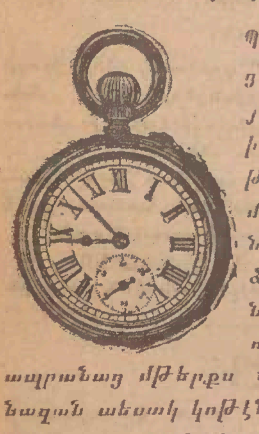

Պատիւ ունիմ ծանուցանել պատուարժան յաճախորդացս որք թէ՝ ի մայրաքաղաքիս եւ թէ ի գաւառս, որ ժամանակէ մ'ի վեր մասնաւոր խնամօք ընդարձակած լինելով գրպանի ժամացոյցներու առեւտրական ճիւղս, և ապրանաց մթերքս ճոխացուցած եմ զանազան տեսակ կոթէն լարուող և բանալիով նիքէլ, արծաթ և ոսկի ժամացոյցներով։ Ուստի կը խնդրեմ այն յաճախորդներէս որք կը շահագրգռին սոյն ապրանքէն, իրենց գնումներն ընելէ առաջ անգամ մը գալ այցելել մթերանոցս ուր միշտ ի պահեստի կը կենան 3000էն աւելի ժամացոյցներ իւրաքանչիւրը 35էն մինչեւ 3800 ղրշ. ի արժէքով։ 173

Մեծաքանակ գնողաց համար մասնաւոր պայմաններ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոթիւս	800
Մակտալա	3250	Ալինտա	800
Աբիօթիս	325 0	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
36 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ,

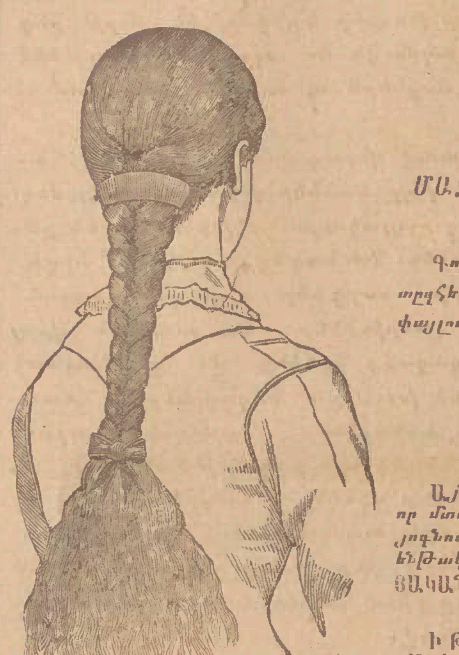

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Չէ ներկեր բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

Փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, և անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կամ այլք որ կամ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ՆԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱԶՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱԹՐԱՆԱ, Մեթրանոյ անգլիական, Վոյվոտա թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

ՊԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի		1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	»	»	121,984
Պահեստի դրամ	»	»	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սթամպօլ, Պաղչէ-Գափու թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 172

PAPIER FAYARD ET BLAYN

ՎԱՄՍԱՆԻՆ տասուընէ աւելի յաջողութիւն կը յանձնարարէ զնա ի բուժումն հարբուխի, կուրծքի բորբոքման, յօդացաւի, ցաւերու, վէրքերու, կոշտերու եայլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ (փնտռել մեր ստորագրութիւնը։) 174

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒՏ ԻՒՂ,

Հիփոֆոսֆիթ կրով և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ծռածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԱԼ 605

ՑՈԴԱՑԱՒԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺՈՒԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Տ. ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ ԼԻԹԻՆԷ ԱՂԷ հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն և քարը (մեզին հետ մէկտեղ ջնջուող միւս անլուծելի նիւթերն ալ)։ Ասով է որ անշուշտ ազդեցիկ են վերոյիշեալ հիւանդութեանց դէմ։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 605

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է ջղուտ բուսեղինաց, է դաւանեալ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայէն վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարութիւններն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվրդովարկելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անունները տրուած է. ջերմ և սարսուռ, թոքուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և աղբիւրներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտուն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգաց համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 30

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ [illegible] Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ընկ.
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ, ՃԷԼԱԼ-ՊԷՅ ԽԱՆ, Թ. 10
ԳՆԵՐԸ ՈՐՈՇ

THÉ ÉCONOMIQUE
ΤΕΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ
MARQUE DÉPOSÉE

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած այս վաճառատուն, որ առ ինքն ուղղեալ յանձնարարութեանց փութանակի կատարմամբ և գնառաց հետ հաստատուած բազմամեայ յարաբերութեամբքն արդէն մեծ հռչակ հանած և իրաւամբ կը վայելէ հասարակութեան համարումն, վերջերս Ճափոնէն բերել տուած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակէ ազնիւ ու գերընտիր թէյեր, ինչպէս նաև այլ և այլ մեծութեամբք և ձևերով նկարազարդ տուփեր (բանայիներով հանդերձ), որք Փարիզի վերջին ցուցահանդէսին մէջ արժանացած են առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մէյմէկ հրաշակերտներ կրնան համարուիլ. ի միջի այլոց մեր արդէն յաճախորդաց իբր կաղանդի նուէր ծառայելու գեղապաճոյճ առաւելութիւնը ընծայելով։

Վաճառատունս այցելու պատիւն ընող ամէն կարգի անձինք անհնարապէս գոհ պիտի մնան գնոց չափաւորութենէն և աժանութենէն՝ ինչպէս նաև ձմեռուան աթիւ բերուած թէյերու ճաշակաւորմամբ ընտրութենէն։ 199

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1890 Հոկտեմբեր 24 Չորեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւուց երթեւեկութեան Ժ. Վ. Թ.

1 30 Ենիմ. Մեզպ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 37
2 20 Ենիմ. Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիքէօյ Միրկ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) 40
3 — Ռ. Ա. Գավագ Մեզպ, Պէօյք. Թարապ. Պէյգօզ անկից Գանտիլ. Պէշիք. [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդ. ցի. ուր. օրերը 2 45 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք] 21
3 40 Ենիմ. Մեզպ. Պէօյ. Թարպ. Ենիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք [Պէպէքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթները Արնվ, Գուր. Օրթ. Պէշիք. 17
4 45 Ենիմ. Մեզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 37
6 — Ենիմ Մեզար. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Ստէնեա Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնավ Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 23
7 — Ենիմ. Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաղչ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 6
8 5 Ա. Քր. Գավագ Ենիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Ստէնիա Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 21
10 — Մեզարպ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 34

Անատօլուգաւագէն կամուրջ եկող շոգենաւք

1 30 Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 6
1 35 Ենիք. Ստէն. Միրկէօն Պօյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 22
2 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 22
2 30 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 28
3 15 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիքթաշ 19
4 — Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ. 28
4 30 Պէպէք Արվ. Գուր. Օրթաք. Պէշ. Գապ. (Բացի ուրբաթէ) 34
5 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 19
5 40 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. 37
10 — Միրկէօն ուղղ. կմրջ. 37
11 10 Պէպէքէն ուղղ. կամուրջ (բացի ուր. է) 6

Անատօլուի եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւք

1 30 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. 19
1 35 Պէյգօզ Բաղչաք. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հղրդկցի.) 23
2 10 Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 33
3 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. [ուրբաթները 3 15ին] 34
3 40 Պէյգօզ Բաղչաք. Չուպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Պէյլէք. (Գանտ. պիտի հաղորդակցի]
(Ուրբաթները 3 25ին Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.) 21
3 45 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
4 30 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Իւսկիւտ. (Բացի ուրբաթէ) 40
5 — Պէյգօզ Բաղչաք. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլր. Գուզկ. Պէշիկ. (ուրբաթ օրեր ժամ 5·30ին Պէօյիք. էն մեկնելով Թարապիա ալ պիտի հանդիպի։ 33
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ. 22
9 — Պէօյ. Թարպ. Պէյգ. Բաղչաք. Չուպգ. Գանլըճ Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. 28
10 30 Պէյգօզէն ուղ. կամուրջ (բացի ուր. է) 19
11 — Գզկնճք. էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 22
10 30 Պէյլէրպէյէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթները 11ին Գանտիլլի 23

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնաւուտք. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մեզարպ. Ենիմ. 37
3 30 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաղչ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մեզ. Ենիմահալլէ 6
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ստէնեա Ենիք. Թարպ. Պէօյք. Մեզար. Ենիմ. 23
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Չուպք. Միրկ. 22
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պէօյիւքտ. Մեզր. Ենիմ. և Գավագներ 21
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գնտիլ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Գանլ. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւք. 28
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մեզար. Պէօյ. 34
9 20 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. 37
10 5 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենք. Թարպ. Պէօյ. Մեզպ. Գավագներ (ուրբ. Ներք 10 վրկն. կանուխ) 40
10 45 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւքտէրէ. Մեզար. Ենիմ. (ուրբաթները չիկայ) 21
11 20 Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մեզպ. Ենիմ. [ուրբաթները Պօյաճըգիւղ] 37
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Ենիք. 22

Կամուրջէն Ուղղակի երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

2 30 Ուղղակի Ռ. Հիսար 19
3 30 Ուղղակի Պէպէք 28
4 — Ուղղակի Պէպէք (Բացի Ուրբաթէ) 34
4 30 Ուղղակի Պէպէք (բացի ուրբաթէ) 19

10 [illegible] Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը չի կայ) 6
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճըք. 28
11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք 19
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. 6

Կամուրջէն Անատօլուի եզերք երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Ուղղակի Չէնկ. Գանտ. [Բացի ուրբաթէ] 22
3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաղչ. Պէյգ. ուրբաթները Թարպ. Պէօյ. պիտի հանդիպի) 33
3 50 Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթէ) 40
[illegible] 15 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ Գանտիլ Ա. Հիսար Գանլըճա Բաղչ. Պէյգօզ (բացի ուրբաթէ) 19
10 — Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. (Պէյգօզի շոգ. ին հետ պիտի հաղ. ուրբաթները Չէնկ. Գանտիլլի) 23
10 30 Պէյլ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաղչաք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. 17
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
11 — Պէշիքթաշ Գուզկնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. Գանտիլլի Պէյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաղչ. Պէյգօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 23
11 45 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34
12 — Իւսկ. Գուզ. [Բացի ուր. և շաբաթէ 15

Երեկոները կամուրջէն 9·15ին և 8·30ին, և ժամ 10ին Մեզարպուրնուէն ելնող շոգենաւներուն մէջ բեռ չպիտի ընդունուին։ Ժամ 10·40ին կամուրջէն Իւսկիւտար գացող շոգենաւը բեռ չպիտի ընդունի։

Փոթորկալից օդերուն Մեզարպուրնու և Ռ. Գավագ շոգենաւ չպիտի հանդիպի։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	— —	— —	6 25
— —	7 — Պէշիք	— —	7 5
— —	8 — Պէշիք	— —	8 15 Պէշիք
1 30	8 20 Վոսփ	1 50	9 5
2 —	9 —	2 20 Պէշիք	9 50
2 30 Պէշիք.	9 30	2 50	10 10 Պէշիք
3 —	10 — Ֆէրպ.	3 20	10 30 Ֆէրպ
3 30	10 20 Պէշիք	3 30 Վոսփ	10 40 Գզ.
3 45 Ֆէրպ.	10 50	3 50	11 —
4 —	11 — Գուզկ.	4 30 Ֆէրպօթ	11 20 Ֆէրպ.
4 30	11 10 Ֆէրպ.	4 45 Պէշիք	11 20
5 5 Վոսփ.	11 20	5 15 Վոսփ.	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 40	5 40	12 — Գզ.*
5 45	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 5
6 15	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	— —	— —	— —
— —	7 5 Պէշիք	— —	— —
1 45	8 — Պէշիք	— —	7 5
2 30	**8 20 Վոսփ.	— —	8 15 Պէշիք.
3 20	9 — Պէշիք	2 —	9 5
— —	9 30	2 40	9 45
— —	10 — Ֆէրպ.	3 15 Պէշիք	10 10 Պէշիք
3 45 Ֆէրպօթ	10 10 Պէշիք	4 30 Ֆէրպօթ	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30	10 40
4 45	11 10 Ֆէրպ	5 15 Վոսփ.	11 20 Ֆէրպ.
5 15 Պէշիք	11 10	5 25 Պէշիք.	11 20
5 30 Ֆէրպօթ	11 40	6 15 Ֆէրպօթ	11 40
6 —	12 5	6 15 Պէշիք.	12 5

* Այս երթևեկութիւն հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 45 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
3 10 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի կիր.)
4 15 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր.)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժմ. 10 30 ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱԲԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՌՋ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Սէնի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Նշան.—Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 12